

THƯỢNG ĐẲNG DƯỢC PHÒNG
G. RENOUX

NHỨT HẠNG BÀO-TÊ-SU

Ở ngang nhà hát Tây. — Saigon

· Tiệm cũ của ông HOLBÉ và RENOUX

- Y-khoa dược liệu đủ thứ
- Vật liệu để bào chế thuốc
- Vật liệu để dùng chụp hình
- Đồ tiện dụng cho người Langsa và người ngoại-quốc
- Đồ phụ tùng cho nhà bào chế thuốc
- Đồ phụ tùng về máy chụp hình
- Kiền và giấy để chụp hình
- Đồ để dùng bó rịt
- Dầu thơm thượng hạng đủ thứ
- Dầu mắng (Bạc-hà) thượng hạng

Thuốc nước hiệu R. để dùng má bở nha-phiên của ông Holbé chế ra.
Như vị nào có mua thuốc của Thượng-đẳng Dược-phòng G. Renoux thì phải nài cho có cái nhãn hiệu Xích-long (con rồng đỏ).

P. S.—Nếu vị nào có gởi thư xin, thì nhà Thượng-đẳng Dược-phòng G. Renoux sẽ gởi cho không một cuốn Dược-tính-lược-biên có chỉ rõ cách dùng các thứ thuốc.

Saigon, Imp. Commerciale, C. ARDIN ET FILS.

Le Gérant: NGUYỄN-CHÁNH-SÁY.

Leirage 1500 ex.

Ny: ch. Laj

NÔNG-CO MIN-ĐAM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

農 賈 茗 談

ĐỊNH GIÁ BÁN
TRONG CỎI ĐỒNG-DƯƠNG

Một năm.....	5 00
Bán tháng.....	3 00
Mỗi số.....	0 15

ABONNEMENTS
France et Colonies

En an.....	20fr.00
Six mois.....	12 00

Les abonnements sont payables d'avance

Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm

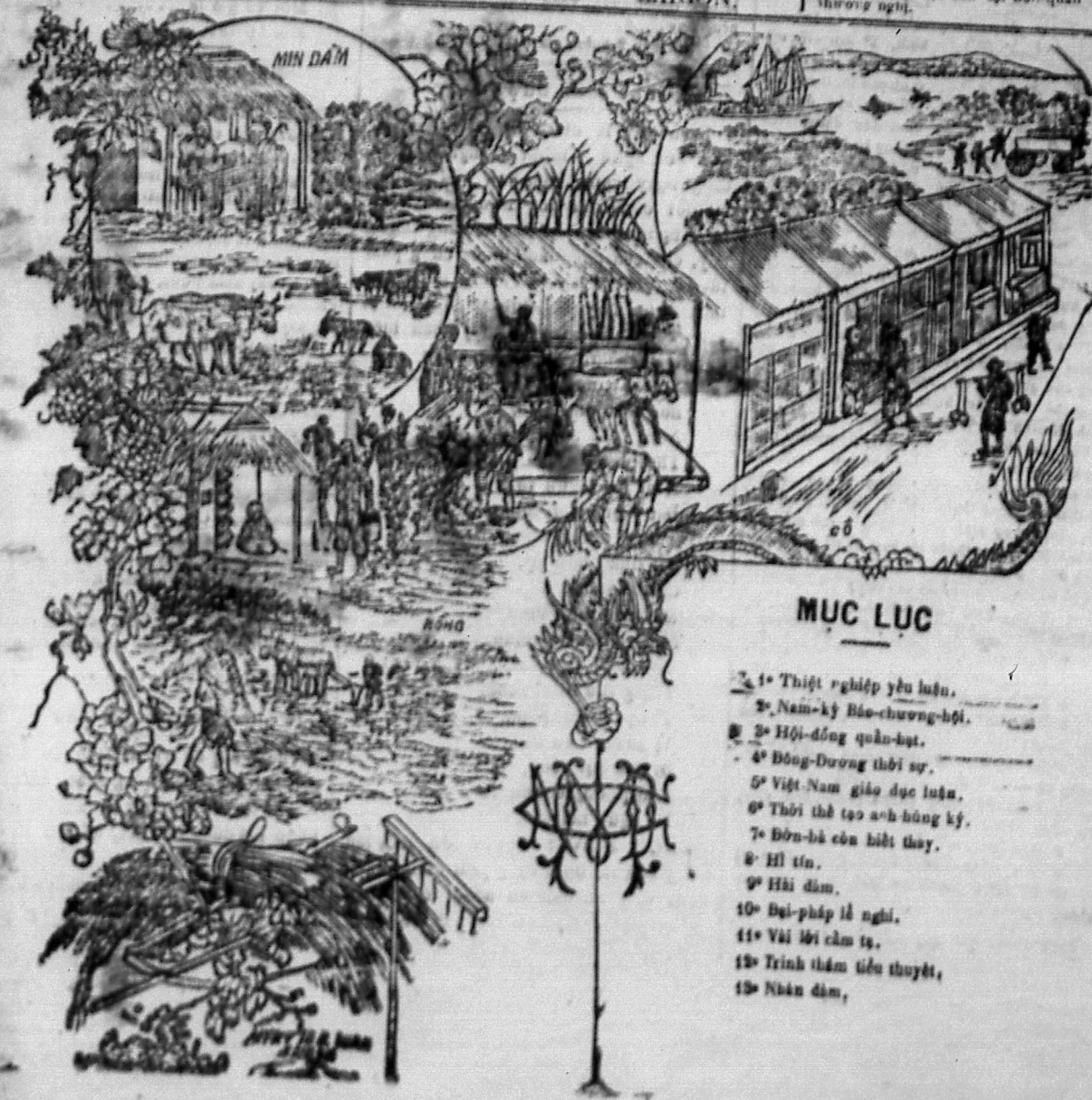
NĂM THỨ 10 4 Oct. 1917	Số 35	Ngày 19 tháng tám năm Đinh-Tỵ
Chủ bút: NGUYỄN-CHÁNH-SÁY	Chủ nhiệm: F. CANAVAGGIO	Chủ sự: TRẦN-KY-SƠN

Direction, Rédaction et Administration:
48, rue Hamelin. — SAIGON.

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

La ligne de 0m065 de large... 1fr 50
Le compte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant es caractères employés.
Pour les annonces commerciales ou traités à forfait.

RAO BẢO
Những lời rao báo về việc thương mại, xin gởi thư, hoặc đến tại Bộ-quản má thương nghị.

MỤC LỤC

- 1° Thiệt nghiệp yêu luận.
- 2° Nam-kỳ Báo-chương-hội.
- 3° Hội-dồng quân-bại.
- 4° Đồng-Dương thời sự.
- 5° Việt-Nam giáo dục luận.
- 6° Thời thế tạo anh-hùng kỷ.
- 7° Đơn-bà cừu hiết thụy.
- 8° Hl tín.
- 9° Hải đâm.
- 10° Đại-pháp lý nghi.
- 11° Vải lời cảm tạ.
- 12° Trình thám tiểu thuyết.
- 13° Nhân đâm.

房藥大堂天二 NIU-THIEN-DUONG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
Ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-TRUNG-NGUYEN
天二堂金銀
 Phấn má đốm-bà khác
 hơn đốm-bà thì chỉ
 có 2 điều: 1) đường-
 kính, 2) sạch-dẽ mà
 thôi. Nếu kẻ muốn
 sạch con thì trước hết
 phải lo cho đường-
 kính đều đặn. Nếu
 đường kính chẳng đều
 thì khó mà có thời cho
 đẹp, kỳ là phần nhiều,
 gờ bờ ngoài-cằm,
 lục-dâm, hoặc tại lỗ,
 rêu, loét-học, ứ-huyết
 trong lòng, làm cho
 khí huyết hao mòn, sinh
 nhiều chứng bệnh, đều
 cũng do sự đường-kính
 không đều mà ra.
 Tiệm thì đây, từ ngày
 dựng phương thuốc
 miễn của ông Tô truyền
 lại đến nay, bằng gin
 lòng cứu giúp cho đời,
 lựa những thuốc tốt,
 giá cũng chỉ ra mà làm
 hữu để trị cho các
 bệnh đốm-bà đều đặn
 đều đặn.
 Các chứng bệnh thời
 mà thường dùng thuốc
 này, thì khí huyết đầy
 đủ, chẳng hề sinh bệnh,
 mà rất sạch con để
 cháu cũng nhiều, chỉ
 như đốm-bà có thời mà
 cũng thuốc này, thì lại
 động sự thời bất an,
 chứng sinh con ra
 cũng mạnh mẽ nữa,
 kỳ là một phương
 thuốc rất hay, để trị
 các chứng bệnh đốm-
 bà hiệu nghiệm như
 thần dược.
 Chủ trị các chứng kể
 ra sau này:
 1) Đường-kính hoặc
 trời, hoặc sự, hoặc
 ít, hoặc nhiều:
 2) Bạch-dâm, bạch-
 đản, ra hoai không
 dứt;
 3) Đường kính hoặc
 vàng đục, hoặc đen
 tím;
 4) Khí huyết đều hư,
 đường kính không
 có;
 5) Hoặc đường kính
 ra nhiều quá, như
 nước mưa.
 6) Đường kính đi
 nghịch, sinh ra thể
 huyết, trong bụng
 thì đau;
 7) Thời kỳ chẳng
 đều, kỳ-âm một
 kỳ, kỳ-âm một kỳ,
 kỳ-âm một kỳ;
 8) Đau lưng, mỏi
 gối, vàng mắt, âm
 gầy;
 9) Thời kỳ chẳng
 đều, trong bụng
 đau hoặc
 10) Bề mặt 2 huyết
 má đốm, hoặc là
 chao chao không
 ra.
 Giá tiền: mỗi ngày
 phải uống 1 hũ, uống

với nước trà. Các đốm-bà
 đã thì phải dùng nước
 dãi con với nước trà.
CỬ-AN: Những đốm-
 bả, lạnh thì, cũng
 là để rửa-rửa
 sống này, đặc-địa
 chẳng nên dùng.
 Mỗi hũ 2 hũ, giá là..... 1 \$ 00

Thuê sanh dược thủy

Hiệu này là đời Y-học
 phát minh, cho nên
 nghề Y-muật đã
 nghiên cứu càng ngày
 càng tinh hơn nữa,
 nhưng mà đời càng
 tân hoá chứng nào,
 bệnh lại càng sinh
 nhiều chứng lạ lung
 chứng này, cho nên
 phép làm thuốc cũng
 phải thay đổi mà chế
 luyện thì mới thích
 hợp thời đại. Nay
 hân-dương có chế
 một loại thuốc nước
 này rất hay thần
 hiệu chủ trị các
 chứng kể ra sau này:

- Về các chứng ban,
- Bôn mửa cúm mào,
- Nóng lạnh như đầu,
- Thời chứng dịch hạch,
- Hoạt loạn mưa yã,
- Đau bụng sinh bụng,
- Trùng phong trùng đâm,
- Bất tỉnh như sự,
- Cảm gió sinh ho,
- Kiết máu kiết đâm,
- Nhứt mũi công bình,
- Tinh thần bất nổi,
- Trùng thử quả nóng,
- Thủy thổ bất phục,
- Vị củng tiêu uoa,
- Đi gạc đại sống,
- Son phong thanh rét,
- Da ngứa nổi sần.

CÁCH DÙNG: Người lớn
 mỗi lần uống nửa
 hũ, bệnh nặng phải
 uống nhiều hơn. Con
 nhỏ mỗi lần uống từ
 15 giọt đến 20 giọt.
 — Con nhỏ chưa
 đầy 6 tháng

uống 6 giọt, uống với
 nước trà, cứ nửa giờ
 thì uống một lần, trong
 uống ngoài thoa, rất
 nên công hiệu.

Mỗi vò giá là..... 0 \$ 10
 Mỗi 10 vò..... 0 90

Nhị-khoa-công-cơ-táng

Chủ trị con nit cấp
 mạng kinh phong, cũng
 các chứng bệnh của
 con nit kể ra sau này:

Cảm mạo phong hàn,
 mình nóng, mắt đỏ,
 đăm ngàn châu con
 mắt lác liên, hoặc
 trợn-trưng, cứng
 răng, cứng hàm,
 bất tỉnh như sự,
 miệng mũi uông khí,
 trong ruột đau
 thốc, hơi thở khó
 khè mà lâu ra ho,
 hoặc khóc đêm và
 giật tay giật chân,
 đường đại huật
 bón, hoặc miệng
 mồm khô khan lại
 hay khác nước,
 kỳ là chứng
 CẤP-KINH-
 PHONG phải dùng
 nước trà mà uống
 với thuốc này.

Còn như thoát
 nóng, thoát lạnh,
 khi nóng, khi lạnh
 rút tay, rút chân,
 da mặt xanh, vàng
 mắt, om gầy, khô
 khè, ợc sữa, ăn
 uống chẳng
 được, hoặc con
 mắt không nhắm,
 đường đại
 dương tiêu không
 tốt, tay chân
 lạnh ngắt, rét
 lâu chẳng hết,
 kỳ là chứng
 HẬN-KINH-
 HONG, phải dùng
 nước gạo rang mà
 uống với thuốc
 này lập tức thấy
 hiệu nghiệm.

CÁCH DÙNG: Con nit
 trong tháng tới 3
 tháng uống mỗi
 ngày 1 gói phân
 làm 2 lần. 1 từ 4
 tháng tới 12 tháng
 mỗi ngày uống 1
 gói. Từ 1 tuổi
 lên mỗi ngày
 uống 2 lần mỗi
 lần 1 gói. Con nit
 ngày thường
 muốn nó ăn chơi
 thì mỗi ngày
 cho nó uống nửa
 gói, uống với
 nước trà thì
 lợi dụng các
 chứng bệnh và
 mạnh mẽ trong
 mình.

Mỗi gói giá là..... 0 \$ 20

Bạch trược cao

Thuốc này để trị
 các bệnh lậu, hoặc
 đái, lậu máu, hoặc
 trắng hoặc vàng,
 hoặc lậu kể lậu
 huyết: chảy ra
 dầm dề, cứ theo
 phép mà dùng
 thì hết, lại trừ
 được các chứng
 bệnh lậu.

Trong mỗi hũ
 đều có chỉ cách
 dùng. Mỗi hũ giá
 là..... 0 \$ 60

STANDARD OIL COMPANY OF NEW YORK DẦU LỬA «HUẾ-KY»

Hàng dầu lửa Standard Oil Company of New York Saigon. Đường d'Adran số 3, tại Saigon và những người Đại-lý hàng này khắp các nơi trong Lục-châu, từ cho người Langsa và người phương Đông, ở tại Đông-Dương biển-ràng. Những Dầu lửa kêu là Dầu của hãng Huế-kỳ thương bán là:

- COMET (彗星) HIỆU RÊ QUAT hay là «SAO CHỐI».
- COCK (鷄) HIỆU CON GÀ.
- EAGLE (鷹) HIỆU CON Ó;

THẬP THỨ DẦU HUẾ-KY NẤY RỒI, THÌ CHẮC MUỐN DÙNG NÓ LUÔN.

DO-TÁI-SANH
 Đại-dược-Phòng
 26, rue Gialong, 26. — GHOLON

Tại bôn-hiệu tôi có bán đủ các thứ
 thuốc như mấy nhà thuốc lớn của
 Langsa và đủ các hiệu của mấy nhà
 thuốc danh tiếng tên Tàu, bôn-hiệu
 cũng có chế nhiều thứ thuốc rất
 hay: Như một thứ thuốc theo
 kiểu sau đây, để mà trị-dâm
 đường-phải, và trừ các chứng
 bệnh ho, như: ho-lao, ho-đàn,
 ho-có máu, ho-phong, ho-gió,
 chẳng luận là lâu hay mau,
 hề đứng tới nó thời tất
 nhiên thần hiệu, và xin
 quý ông coi cho kỹ những
 thuốc của bôn-hiệu tôi
 thời chất.

TẠI BÔN-HIỆU

Có trường rằng và
 bệnh sưng tăng vàng
 Tây với vàng Annam,
 chất chẳng khéo
 léo làm, mà giá lại
 rẻ hơn tất các tiệm,
 quý ông muốn
 làm kiểu nào cũng
 được (Tôi cũng
 đứng bảo lãnh
 trong một năm
 như cũ hư tái
 sửa lại không
 ăn tiền).

Đồ-trạch-Sanh, Đại-du-ợc-phòng
 7, Quai de Minh-Hương, 7
 CHOI ON.

Tiệm bán chế thuốc
 theo cách Lagom, có
 trữ đủ các thứ thuốc
 danh tiếng của
 phương Tây và
 T. ung-quốc, cũng
 đủ đủ mọi thứ, nay
 bôn-hiệu mới chế
 một thứ thuốc
 này, theo kiểu
 này, theo kiểu này,
 dụng trong
 theo kiểu sau đây,
 để trừ các chứng
 bệnh ho, đau
 bụng và siết, uông
 thì ngũ ngon,
 thiệt là một thứ
 thuốc rất hay, xin
 quý ông coi cho
 kỹ, kẻo làm
 đổ giá.

TRẠI THỢ MỘC MICHEL
 Nguyễn-hiệp-Hòa
 Tại chợ Lái-Thiếu

Tại trại tôi có
 đóng sẵn các món
 là Bàn ăn mặc-dá
 dài, có cần 2
 kiêu. — Bàn
 ăn mặc-da
 tròn có kẻ
 thời-h. — Bàn
 ăn mặc-gỗ
 liền 4 kiêu. —
 Bàn tròn 4
 trụ mặc-da. —
 Bàn tròn 4 trụ
 mặc-cây. — Bàn
 xây cốt mặc
 liền. — Bàn
 lâu 12 trụ. —
 Bàn khách
 (salon). — Bàn
 rượu (apéritif)
 3 kiêu. — Vang
 một chơn
 tiện, vang
 chó hai, và vang
 ba, 1 ú thờ,
 cần 3 kiêu;
 Tú ao, Tú
 rượu (buffet);
 giá nón dù
 (forte parapluie
 et chapeau), 1
 ruy kiêu
 (coronac) gạc
 bán-kết
 (banquette),
 ghế ngồi 5
 kiêu, ghế
 bang nguyệt,
 bàn viết 3
 kiêu, vang
 một bàn da
 trang có
 chừa tiện.

Làm theo
 kiểu kiếm
 thời, bằng
 cây trắc, cần
 lai, gỗ, toàn
 là cây
 sơn mộc,
 tuy làm
 khéo léo
 tinh xảo,
 không
 giả dối.
 Xin
 quý ông
 có muốn
 dùng các
 món đồ
 chơn
 tiện trong
 nhà, thì
 xin
 ghé tới,
 trại
 thợ
 mộc
 này
 là
 thân
 nhân
 uân
 tại
 trại
 tôi,
 tại
 chợ
 Lái-Thiếu
 đường
 ra
 công-xi
 heo
 (Abattoir),
 hoặc
 mua
 ngay
 là
 được,
 tôi
 tại
 đây,
 sẵn
 lòng
 làm
 mau
 và
 vừa
 theo
 ý
 quý-
 vị.

Chữ trại
 mộc,
 cần
 khéo

NÔNG-CO MIN-DAM

TUẦN KHÁC CON DẤU BẢNG ĐỒNG
MÀ TRỢI BẾ, LHM KỸ CAN

TANG-VAN-PHA SAIGON

Kính trình ông Quí-vị đấng rở: Tôi có lập tuấn khêu Con Dấu bằng đồng và bán đồng, con dấu thường và con dấu có số, hoặc ngày tháng. (Patente et brevet de marque). Quí-vị muốn dùng thế nào xin làm được vừa ý, và sau tôi xin làm cho quý vị thành công và lợi ích của Quí-vị.

TANG-VAN-PHA.

XIN BẮC SẴN... HAU LAM NÀ BẮC KỸ CANG TIỆM MAY

Nguyễn-hữu-Sanh
ở gần Gare Xe lửa Cầu-Đông-Đĩnh

Máy để các thứ kiểu áo-xiêm sắn, dài, và y-phục Âu-châu (paletot) theo thời thế.
Có bán sắn, vải-bà, tơ-bà, tiểu mồi bông-lạ, Lụa-lụa Bắc, Cẩm-châu Tàu, chùng hàng Tây, hàng Nhật-bản, các màu sắc.
Ván, Nhũ, Xuyên, Lính (Trung-huệ), Nhệm Giã-dùng, thật tốt.

Tóc, tuốt, truyên quốc-ngữ bán sỉ và bán lẻ, xin vào ! !
Như chú-quí-vị, muốn hỏi kiểu đồ chi, xin viết thư để:

Hàng Nguyễn-hữu-Sanh,
110, Quai de Belgique, Cầu-Đông-Đĩnh, SAIGON.

Nhà in và nhà bán Sách

của
MADAME Vve HUYNH-KIM-DANH
14, rue Catinat - Saigon

Tại nhà in tôi có in đủ các thứ thơ tuấn truyện sách, có in các thứ thiệp mời đám cưới, thiệp tang, cũng các thứ thiệp đủ kiểu đủ cách, rất khéo rất đẹp, thợ y liệt-vị, cũng có đóng bì sách nhiều kiểu nhiều màu hoa-hoè rực rỡ, có bán đủ các thứ sách và giấy mực cho học trò dùng. Liệt-vị muốn in vật chi hay là đóng sách, thì tôi lại làm rất mau mắn, và giá rất rẻ. — Kính xin Lạc-châu chú quân-tử có viết chỉ lên đầu Saigon liền đường xin ghé tiệm tôi, thì tôi rất cảm ơn và cũng vui lòng tiếp đãi.

Tuấn Kim-vân-Kiến in rồi thay làm tựa bộ. 0 90
Hàng cũ-cách-nguyên có ích cho trẻ em... 0 50
Lạc-vân-tuấn có hình hay lắm... 0 80

Madame Vve HUYNH-KIM-DANH.

Cần khải

Bản-quân rất khen rất kính Mưa Vve Huỳnh-kim-Danh là đơn bà gác mà có tâm chỉ lo việc đại chúng, một mình mà quản suốt cả một nhà buôn bán lớn như vậy, thiệt là sẽ trong trường phu đó. Vậy xin Lạc-châu rằng giúp thêm cho người bán hàng tôi đại đấng để làm gương cho phu nữ giới.

TRẦN-LONG

TIỆM ĐÓNG GHỀ MÁY

ROTIENIER

Réparation de Raquettes

Rue Turc, n° 14

SAIGON

Tiệm tôi lập ra đã hơn 16 năm rồi, rộng có một nghề làm ghề máy theo kiểu Hông-kông, ghề đất, ghề dựa, ghề ngồi lên có ghế có, đồ thức đủ dạng rất khéo rất đẹp, có sửa vơi máy, để đánh trái láng; giá rẻ hơn các tiệm khác. Xin Liệt-vị đến chơi, tôi vui lòng tiếp đãi.

Tuấn-Lạc Các khải.

MIẾM CỐ MICHEL.

L. CAFFORT kẻ nghiệp

Đường Catinat, môn bài số 32, 34, 36, 38 — Saigon

SỪNG BẮN CHIM

KHÍ GIẢI, THUỐC BẮN BƯ THỬ. Đủ phụ tùng sẵn sẵn.

Xe máy đẹp hiệu « ALORON » và hiệu « SPINNE » (nhà Caffort đại diện cho hai hiệu này ở Nam-kỳ). Đủ phụ tùng xe máy đẹp (lả và xe, ruột xe, đèn, ống thực, v.v.v.)

ĐỒ NỮ TRANG, đủ trang lý và đủ bằng bạc, đồng hồ đủ thứ, đồng hồ trái quai hiệu « LIP ».

Chuyến đò về, mả-đai, mả-đai-đồng cho người Annam dùng. Vàng đồ có giấy làm chứng số Cassel.

MÀ NẾ LAM, IT TIỆM BẾ KIP !

Sẽ gửi via Lạc-châu các MÀU LẠ.

NAM-PHÁT

Kính trình công Lạc-châu chú quí-vị đấng rở: Tiệm tôi hiệu là Nam-Phát ở tại Chợ-lớn số 17 đường Jardins. (Kể là đường chợ) có bán đủ các thứ hàng Tàu, như là: Sô-tô, gấm nhều, v.v.v. như, riêu, lảnh, nhiều minh dạng, đủ kiểu đủ màu, nhiều thứ hàng bông lả, hàng Song-đông, hàng Bắc-thảo, hàng

châu-xá, cồng-xá, và lụa Tàu, đủ đều là tinh hảo, thiệt tốt nhất hàng. Vì trong tiệm tôi có người thợ việc biết lựa thứ hàng đẹp rỏng to thiệt tốt mà trữ.

Cũng có bán vàng là tốt nhất hàng, Hàng Chính-hiệu Nam-Phát; thứ nhì Anh-Kỳ; thứ ba là Hoà-Hiệp; thứ tư là Quảng-Sanh, ba hiệu sau đây cũng có đủ các thứ hàng y theo chính hiệu.

Xin mời chú-vị đến tiệm tôi mà mua thì rỏ, nếu quí-vị ở xa muốn mua thứ hàng nào hoặc muốn biết giá cả, xin viết thư cho tiệm tôi, thì tôi cũng vui lòng hồi âm lập tức.

THIỆT NGHIỆP YẾU LUẬN

Cách nuôi gà

(Tiếp theo)

Gà tánh hay ưa ăn loài động-vật, như trùng, dề, kiến, mối hoặc thịt bò, heo, chim, cá chi cũng ăn được cả. Và lại gà mái tánh lại tham ăn, mà nhứt là nhâm tiềc đông, những gà mái dề, ta phải dự bị đồ ăn để sẵn thường đó cho nó ăn, bất kỳ là đầu tôm xương cá chi cũng cho ăn được hết.

Muốn cho gà khỏi bệnh thì mỗi năm hãy đem tiềc đông, nếu khí trời lạnh lẽo thì mỗi buổi sớm mai những đồ vật liệu để cho gà ăn phải trộn chút đỉnh muối, lại cũng phải trộn tiêu hay là các mùi cay khác mà cho nó ăn. Mà tôi yêu hơn hết là cho nó ăn những đồ nấu chính thì hay hơn. Đã biết rằng cho gà ăn những đồ nấu chín, tuy nghe ra trái lẽ tự nhiên song mà đồ nấu chính thì nó dễ mà mau tiêu hóa, có kinh nghiệm nhiều năm mới rõ được.

Nhưng vậy mà gà lại ưa ăn đồ sống hơn là đồ chính, nên hãy muốn cho nó ăn đồ chính thì đừng có để đồ sống một bên, nếu để hai thứ gần nhau, át nó cứ đồ sống mà ăn, chớ đồ chính nó chẳng hề động tới.

Phàm muốn cho gà ăn đồ mà mau tiêu hóa, thì phải cho nó ăn thêm đồ cứng cỏi như đá sạn nhỏ nhỏ, vì lẽ nó ăn được sạn sỏi vào

thì nó giúp cho những đồ ăn như bắp lúa rau cỏ v.v.v. dễ mà tiêu hóa. Như chỗ mình nuôi gà mà không có sạn sỏi, thì phải sắm cho nó đồ cứng trong chuồng hoặc ngoài sân, để sạn cho nó dùng mỗi ngày.

Cách lựa trứng gà ngon dờ

Phàm muốn phân biệt trứng gà ngon dờ thế nào, thì phải coi cái trông dờ của nó. Hễ trứng gà nào trông dờ mà vàng sậm coi màu vàng dờ, thì là trứng gà ngon, còn thứ trứng gà nào mà trông dờ nó vàng dợt, màu coi bạc chẳng thì ăn không ra gì hết. Liệt-vị hãy thí nghiệm mà coi, rồi mới rõ những lời của tôi nói đây rằng không sai.

Nhưng muốn học cách cải-lương theo ông đại-này mà làm cho trứng gà sống dờ được mau vàng sậm cho ngon luôn, thì phải lựa đồ thực-liệu cho thích hợp mà cho nó ăn. Trứng gà mà trông dờ vàng sậm là bởi nhờ có nhiều cao-chất (graisse) mà ra, mà thường hễ trứng gà nào mà trông dờ vàng sậm, thì trứng ấy chắc phải trông dờ nhỏ mà trông trắng lớn.

Những đồ thực-liệu để gà ăn cho trứng được vàng sậm:

- Một là rau cải còn tươi mà thứ rau nào hơi xanh màu lục,
- Hai là lúa thóc hoặc bắp,
- Ba là đồ nấu chính,
- Bốn là cá khô, con nhộng cùng các loài động vật.

(Sưu sẽ tiếp theo)

Neutrín-Chấn-Siv.

Nam-kỳ Báo-chương Hội

Ngoại lệ đại hội
Lễ tiếp ông Ernest Outrey hội-hữu
Hôm ngày thứ ba 25 septembre 1917
hỏi 5 giờ chiều, Hội Nam-kỳ Báo-chương
nhóm đại-hội ngoại-lệ tại hội sở đình
qua Đốc-lý Saigon.

Có mặt: Ông Lucien Héloury, Hội-trưởng; Casavaggio với Nguyễn-vân-Cần phó Hội-trưởng; de Lachevrotière, chánh Tư-hàng; bà R. Quintenne, Thủ-hân; Trần-vân-Châm; phó Tư-hàng; Nguyễn-chánh-Sát, Quản-ly hội-viên; Blaquiére, Montégout, Nguyễn-phú-Khai, Lamagal, Phụng-hoàng-Sang, Lê-hoàng-Mưu, Lê-Đức với các hội-viên dự-sự khác.

Vấn mặt: Ông Oudet, Julien Delpit, Nguyễn-kim-Đình, André Isidore, Võ-hiếu-Đề.

Hội nhóm mà bàn tính các việc sau này:

1. Nghinh tiếp quan Thân-sĩ.
2. Đọc các thơ từ thuộc về hội.
3. Định ngày cho Hội-báo-chương dâng một tiệc rượu chúc thọ quan Toàn-quyển Sarraut.
4. Thân góp tiền đầu tay.

Ông Ernest Outrey đến hỏi 5 giờ đồng. Ông Hội-trưởng Lucien Héloury với các hội-viên đều ra đón rước. Trước khi mở hội, quan Thân-sĩ chào mừng mỗi người có mặt tại Hội. Rồi qua 5 giờ một khắc thì mở Hội. Ông Lucien Héloury nhường chủ-vị cho quan Thân-sĩ Nam-kỳ rồi ngài ngồi qua phía bên hữu.

Còn hai vị phó Hội-trưởng thì ngồi kề một bên. An vị rồi ông L. Héloury đứng dậy đọc bài diễn-thuyết như sau này:

« Kính bần quan lớn Thân-sĩ, cũng chú-vị nghiệp-hữu.

Ngày hôm nay là ngày Đại-hội lần thứ nhứt, vì chúng tôi đã được phép sáng lập nên hội chúng, tôi xin thay mặt cho mấy vị Hội-viên mà tỏ lòng bần-bần, vì có Quan lớn dự thỉnh với chúng tôi. Khi Hội chúng tôi đi nghinh tiếp Quan

lớn, mới trở lại Nam-kỳ, thì đã vui lòng báo tình đáng chức Hội-viên danh-dự cho Quan lớn y theo điều lệ đã định.

Lại khi chúng tôi đứng lo mà lập hội Báo-chương này thì quan lớn đã ban lời khuyên dụ mà dọc lòng chúng tôi làm cho thành sự. Ngày nay là phần của chúng tôi chào mừng và cảm ơn đức Quan lớn.

Quan lớn là người của Quân-hạt trực tiếp, mà Ngài lại đồng tâm đồng chí với tôi.

Chúng tôi là chúng tôi xem đức quan Thân-sĩ là vị Đại-thần đứng giữa Triều-dinh Ngài nông nấng lo cho nên sự vinh-hiến lâu-dài cho Thuộc-địa này mà thôi, mà còn kẻ Ngài là người đồng-nghiệp rất mạnh-mẽ tốt tinh mà bình vực quyền lợi cũ cho bọn chúng tôi nữa.

Hôm quan lớn, có Ngài dự vào hội với chúng tôi, có khi Ngài sẵn lòng mà am cho Chánh-phủ tin rằng sẽ kiểm-đuyệt nhứt-báo (La censure) là đại ân ích, vì báo-quân ở cách xa chiến-địa dự muốn trung, mà sẽ kiểm-đuyệt ghe phen bất bệ nhứt-báo làm cho họ trông trông kia khoản họ trong tờ báo.

Tôi chẳng phải muốn sanh sự, song cả thấy mấy vị có mặt đây, ai mà không thấy quá là sẽ kiểm-đuyệt ấy nương lấy sự sang đến quốc-gia, phạm phần Chánh-trị mà cả lòng làm nhiều điều quá phạm quyền hành, hiệp đáp báo-quân chúng tôi, vì lòng tự hám (hờn riêng) nên kiểm-chuyên mà trả thù cho dễ.

Có xin Quan lớn rằng sẽ cho chúng tôi vì bị hám hiệp (trần nói xuống). Chúng tôi là người Langsa không nơi nương dựa (không gốc) có 1 đầu lo việc hòa phần quê-hương mà thật nên gay-gò. Nếu Quan lớn mà ra sức giúp đỡ chúng tôi ít Quan lớn sẽ làm được việc. Quan lớn cũng có người phụ lực, cũng Quan lớn, cũng được ăn từ rộng mà báo-bạc chúng tôi.

Ăn từ này để hiện ra là từ ngày Quan lớn Albert Sarraut cầm quyền tái nhiệm tôi bấy giờ.

Quan lớn mà tranh cái quyền cho chúng tôi trở lại được, thì chúng tôi cũng cảm đức Quan lớn như chúng tôi biết ơn Quan Chủ-tể Đông-dương vậy Tôi không rõ, không biết đến của Chánh-

phủ giao quyền thông thả (tự do) lại cho Nam-kỳ báo-chương rồi mà có tiếc cũng không?

Mà còn không biết có phải là bởi chúng tôi bị hiệp làm vậy mà rập sức lập Hội Syndicat này chăng?

Tôi đã có nói 2 phen và mới nói đây nữa, rằng trong mấy ngày rày bọn đồng-nghiệp của tôi đồng một lòng một ý với tôi là vậy: Vì chúng tôi tự trọng và trọng ngôi vị của chúng tôi, cho nên phải trọng nhau. Bởi trọng nhau cho nên mới lo lập sự hữu ích này. Chúng tôi sẽ làm sự hữu ích là vì mỗi ngày bàn luận cùng nhau bàn luận là đối tờ Báo cùng nhau, hầu nghe xa, thấy rộng, nhờ ấy mới mở mang cuộc thịnh vượng cho Pháp-quốc và Đông-dương. Chúng tôi rằng sức đây, là làm cho sạch tay vì bấy lâu đã nhúng bưng. Bấy lâu có một điều là u cho phải tinh kẻ gạt gài chúng tôi rất gay go, và vượt guom bên của sẽ Đê-binh và phần Chánh-trị đó chớ. Bấy giờ đây, cái xin Quan lớn cho phép chúng tôi chuyên lo lấy phận sự riêng về bình-bất Báo-chương trong Đông-dương, hầu mở mang lợi ích cho xứ này. Chắc là sẽ đồng lòng với chúng tôi.

Quan lớn đã sẵn lòng làm cho Hội Báo-chương Nam-kỳ liên hiệp cùng

Hội bên Chánh-quốc. Chúng tôi thật biết ơn Quan lớn, và từ đây chúng tôi mới không còn nghi ngại chi nữa: Chắc Hội sẽ được miêng-viêng và mạnh-mẽ. Quan lớn đã không lòng dự thích chung cùng với chúng tôi mà lãnh chức danh-dự Hội-viên, thì chúng tôi còn lo sự chi nữa?

Này các ông,

Chức Thân-sĩ Nam-kỳ thì để đó cho có phần Còn này là nghiệp-hữu của ta là ông Ernest Outrey, kể từ đây Ngài là Hội-viên hành sự (Membre actif) của Hội đó. Ta hãy tung hô và khen ngợi.

Khi ông L. Héloiry đương đọc bài diễn thuyết thì ai nấy vỗ tay khen ngợi nhiều lần, nhiều đoạn.

Khi đó quan Thân-sĩ trả lời với ông Héloiry (nói miệng) mà cảm tạ Hội. Ngài lấy làm hân hoan lắm. Rồi đó quan Thân-sĩ đọc luôn bài diễn thuyết như sau này:

Ông Hội-trưởng

Trước hết, tôi quyết đề ý cảm ơn các hội-viên nghinh tiếp tôi cách trọng hậu, và nhứt là tôi cảm ơn ông. Ông Hội trưởng yêu-dầu đi. Về mấy lời chào-ngọc mà ông mới thốt ra tôi đây.

THUỐC ĐIỀU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH

Mùi đá ngon mà giá lại rẻ

Các ông đã tưởng đến tôi mà tặng cho tôi làm Hội-viên danh-dự, thì tôi hết lòng sốt-sắn mà nhận liền. Song tôi lấy làm hân-hạnh mà được xin làm hội-viên hành-sự vì tôi gốc cũng là người làm Báo. Và lại tôi đã rõ biết hội của chúng ta đây lập ra để liên-kết những người làm Báo ngõ hầu bảo chữa bình-vực quyền-lợi chúng, chẳng những là quyền-lợi, thiệt-lợi và thiệt-nghiệp-lợi mà thôi đâu, phải còn bình-vực lấy tư-tưởng tự-do của chúng ta nữa.

Trong các xứ mà người người đều kính trọng quyền tự-do về ngôn-ngữ, thì những nhà Báo tự chủ được cả quyền kiểm-đuyệt và bất-bế cho nên trong bọn ta mỗi người cũng phải giữ lấy quyền ấy.

Ông Hội-trưởng yêu-dầu ơi! Khi này ông tỏ lòng cảm ơn tôi về sự xin hủy quyền kiểm-báo. Vậy nay chúng ta đây là người soạn Báo cả, xin để cho tôi tỏ rằng tôi mà hết lòng dự về vụ ấy là bởi theo ý tôi nghĩ cái quyền kiểm-báo như thế rất sai phép. Mà sai phép ấy do nơi sự ban-hành chiến-cảnh (état de siège) sai phép mà ra, đều ban-hành không sai phép chớ sự để cho dân-dã không chịu bất đó sai phép. Nghĩ lại mà coi, các ông cũng dự biết nếu muốn để một Thuộc-địa nào làm chể chiến-cảnh (état de siège) lâu ngày thì quan Tổng-thống mà đã ban-hành đều đó phải cụ sơ về cho đức Giám-quốc.

Hễ Đức Giám-quốc nghĩ rằng phải để làm chiến-cảnh thì phải lập tức ban cùng Quốc-hội, song le hơn một năm rồi nay Quốc-hội chẳng nghe đến việc của quan Tổng-thống Toàn-quyền đã thi-hành.

Bởi vậy cho nên vừa nghe tin đồn-liều tôi là ông Albert Sarraut đặc-liệ-sang Đông-dương thì hành việc Nhà-nước phủ-thất thì tại giữa Hội Ngoại-vụ tôi liền chỉ đều vi-phép ấy ra. Ông Albert Sarraut xưa vẫn cũng là một vị soạn Báo mà lại là một vị Thân-sĩ tánh quen quân-dại, nên người liền rõ đều vi-phép ấy, vậy người bèn hứa cùng tôi sẽ hủy quyền kiểm-báo. Người nói rồi nhớ lời, và các ông cũng biết rằng khi người vừa bước chơn lên đất Đông-Dương thì đã thi-thở việc ấy liền.

Tôi cũng rất toại chí về việc tôi dự trong vụ ấy, nhưng mà tôi cũng biết rằng tôi làm vậy ấy là làm việc bần-phận một

người Thân-sĩ, nghĩa là làm cho các ông được quyền bất-bế và kiểm-đuyệt mà vì đều sai-phép ngang-cầm các ông đó lại.

Quyền kiểm-đuyệt và bất-bế do nơi ý-kiến chúng của chúng-dân mà ý-kiến chúng-dân ấy là Thế-thần của kẻ soạn báo và người thân-sĩ, là những sự rất quan-hệ và rất khó mà thi-hành vì phải cho đê-độc, cần-thận, cẩn-đỉnh. Tuy vậy tôi lấy làm hân-hạnh mà thấy rằng từ ngày tại Nam-kỳ ta mà hủy quyền kiểm-báo (Censure) rồi, thì các nhà báo rất chăm-cẩn về chức-trách mình trong cơ-hội này, và dám chắc rằng trong mọi việc nhà báo đều giữ rành phận-sự, chẳng hề cậy có quyền tự-do rất rộng Nhà-nước đã lấy cho mà làm cho thất-quá.

Bởi vậy cho nên quan Tổng-thống Toàn-quyền chắc-sao cũng được toại chí về việc ngài đã lấy lòng quân-dại mà làm ra. Việc ấy vậy, bấy giờ đây đương giữa bọn soạn báo, tôi xin tỏ vài điều về việc Nhà-nước đã phủ-thất cho tôi qua chốn Cựu-dòng thì-phủ vì có nhiều vị trong bọn đã tỏ ý muốn nghe. Việc mà quan Ngoại-vụ-bộ Thượng-thư và các đồng-liều tôi thuộc Hội Ngoại-vụ và thuộc địa-vụ ở phòng Thân-sĩ và Hội Ngoại-giao đã thuyết bèn Chánh-quốc đã phủ-thất cho

tôi đó, làm cho tôi phải xa đất Nam-kỳ lâu hơn là ý muốn của tôi, lúc tôi kinh-quá Saigon nhằm tuần tháng Mars rồi, tôi có nói cho các Thừa-sai cũ tôi về lý mau rồi hơn. Nếu tôi nói rằng những đại-sự xảy ra bên Trung-hoa làm cho một cuộc Trung-hoa hạ chiến-thơ với Đức là một cơ làm cho tôi phải ở lâu nơi chốn Cựu-dòng thì các ông chẳng lấy chi làm lạ cả. Nhưng mà việc tôi đắc-linh thi-hành buộc tôi phải theo dự những vụ ấy và tìm phương trò-chuyện cùng những kẻ có oai-quyền đáng làm chánh-tướng trong những vụ ấy.

Tôi chẳng cần phải kể-lẽ đông-dài vì các ông cũng biết rằng tôi chẳng khá nhiều lời. Song tôi lại tưởng cũng nên cho các ông hay rằng người thay-mặt của các ông tại phòng Thân-sĩ (là tôi) là người đã được nghe Đức Giám-quốc kim-thời là quan Đô-thống Phùng-quốc-Chương ở Nam-kinh và quan Thừa-tướng là Đô-thống Đoàn-kỳ-Thoại ở Thiên-tân hứa chắc rằng sẽ bình người lấy được thành Bắc-kinh, tru-diệt quân-gia của Đô-dộc Trương-Huân là người xuôi mưu làm loạn hôm 1er Juillet mà làm như vậy là có Đức xuôi-dục, việc nay đã thấy rõ-ràng rồi và sẽ lập được Đán-

Thuốc hút

hiệu CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

Là một thứ người ta dùng hơn và hay hơn mua thường lắm

Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trừ mà thôi.

quyền công-vãng rồi thì liền kêu chiến với Đức. Lối quan Đệ thống Đồn-kỵ-Thoại hóa chắc cũng tại vì vậy, tôi liền cây quan Sơ thần ở Bắc-kinh về điện-tên về Bari (Paris) thông báo. Tương khi nhà đó nên lúc Đồn-kỵ-Thoại là người trước đã bị cựu Giám-quốc Lê-ngươn-Hồng phế, được phục chức và lúc Phòng-quốc-Chương trước đã giữ quyền Phó được lên Chánh Giám-quốc, các nước Đông-minh đều không bất bình.

Tôi mà kể mấy vụ ấy ra đó, xin các ông chớ tưởng rằng tôi muốn khoe khoang thái quá, kỳ chẳng qua là tôi muốn kể những điều thiệt-sự đã xảy ra vì những điều ấy mà làm cho tôi phải điên-dại lâu ngày và cũng có ý muốn cho những kẻ và tâm chẳng chịu cho rằng việc Nhà-nước phải thâu-chợ tôi là trọng-dại là ích-lợi ấy rõ biết.

Xong việc ấy rồi, đây tôi xin trở lại nói về chuyện Báo-chương hội. Báo Đông-đạo đời chúng ta rất may-mắn mà được một Quan Tổng-thống Toàn-quyền đã là một vị Thần-sĩ mà lại là một người làm báo nữa. Bởi một mình mà hai trách-nhiệm nên nhỡ sao người cũng có giúp cho chúng ta để mà làm nên việc. Hoặc ngại đem lòng quân-dại ngại mà giao cho các vị đại-thần phụ-sự ngại thì cũng có ích.

Các quan-viên ấy phải làm thành mà chấp quyền kiểm-đuyệt của chúng-dân mượn tay Báo-quán, phải tăng, phải phục cho chúng dân, kiểm soát mà làm hại mấy người làm báo đứng-trả thù. Ấy đó là trách-nhiệm của các viên-quan nơi xứ Công-hóa mà thiệt lòng ái trong Dân-quyền, các quan ấy sẽ bị bao-hiểm trong việc hành chính thì chẳng được tổ chức oán-trách những người bao-hiểm. Bên Đại-Pháp, các quan Tổng-đốc (Préfets) cũng các quan Thượng-thor bị bao-hiểm đã chẳng oán-hận những người làm báo bao-hiểm mình lại còn giữ tinh thần ái với người làm báo đều ấy không lạ gì. Đáng lẽ chỉ tại Đông-dương đây cũng phải vậy, song hề buồn lời bếm-nhê phải có mục-thước và nhảm-điệu. Nói tắt một lời là quan Toàn-quyền phải giải cho các quan phụ-sự của ngài rõ ràng các quan ấy phải tăng ngôn-ngữ của

chúng-dân, bởi vậy cho nên họ đã được lời khen thì cũng phải chịu lời bếm-nhê. Thời, các đồng-đạo ơi, tôi chẳng nản đa ngôn. Vậy thì tôi xin kiểu mà rằng: Ta hãy đồng-tâm cộng-sự mà làm cho Báo-chương Nam-kỳ được xứng đáng và nhảm-điệu và ta phải biết rằng đương lúc chiến-chinh đây tuy biết ta được trọn quyền tự chủ. Ta phải hết lòng giúp-sức cho các quan lãnh phần trách-nhiệm to-tác mà cai-trị xứ này, chớ ngày bình-hung tướng-mạnh ta hiệp cùng binh các nước Đông-minh đánh cho toàn-thắng, mà thắng đây chẳng phải là đập các nước hung-bạo như đất băng mà thời kỳ cũng là vì Công-ly và Tự-do của cả Hoàng-cầu chớ chẳng phải của dân Đông-minh mà thôi, đâu.

Khi đọc bài diễn thuyết rồi, thì ông Chánh Từ-hàng đọc lời kết-chương của Hội chánh lập ngày 6 Septembre thì mấy Hội-viên có mặt đều ưng thuận.

Hồi kể đó đọc thơ tin của hội; Ông Nguyễn-kim-Dinh xin thôi làm Hội-viên Quản-ly vì việc; vậy Hội bâng lòng cử ông Phụng-hoàng-Sang thế chức ấy.

Ông Delareche, Chủ-nhơn Nhứt-báo Impartiel, cử ông Canavaggio và ông Nguyễn-vân-Cử, là Phó Hội-trưởng thay mặt, được làm Hội-viên hành sự (membre actif).

Ông Blaquiére khi trước không vừa ý trọn điều thứ hai trong điều lệ, nên đã cáo-thối, nay định ý lại, mới xin trở lại cùng Hội, xin đem tên mình vào sổ, Hội Chánh mừng và ngợi khen ông Chủ-nhơn Nhứt-báo Courier Saigonais vì đã không trở lại cùng Hội. Hồi đó tức thì đồng cử ông ấy làm Hội-viên Quản-ly.

Còn bà Rose Quinteane, vì hết lòng lo lắng với Hội, đã lãnh chức Thủ-biên quyền, nay thấy ông Blaquiére đã trở lại, nên bà xin ông ấy lãnh chức cũ lại. Hội chánh ban khen lòng thảo-bộ của bà chủ-nhơn nhà báo Réveil-Saigonais.

Tiệc rượu đáng chúc thọ cho quan lớn Albert Sarraut. Thì Hội định 9 giờ tối ngày 18 Octobre.

Hồi đó hội bàn luận về các việc khác, thấy thấy đều yên xuôi.

Hội chánh lại xin cộng ông Ernest Outrey, khi nào lại kinh (Paris) thì thay mặt cho Hội Nam-kỳ mà thông công với hội bên ấy.

Ông Outrey nhận lời và hứa sẽ nghị cùng hội Báo-chương Quân-hạt và sẽ xin liền hiệp luôn luôn.

Hội bãi hồi 7 giờ một khắc.

HỘI-ĐỒNG QUẢN-HẠT NAM-KỶ
Kỳ nhóm họp năm 1917.

Theo lời Băn-quán đã nói, hôm 14 Septembre 1917 đúng bốn giờ chiều Hội-đồng quản-hạt Nam-kỳ nhóm họp. Những hội-viên có mặt là:

- 1. Ông Ardin, ông Canavaggio, ông Foray, ông Meyer và ông Rimaud đều là người của thừa-sai Langsa chọn cử;
- 2. Ông Diệp-vân-Cương, ông Nguyễn-vân-Điêu, ông Thương-công-Minh, ông Trần-dinh-Bảo, ông Trần-trinh-Trạch và ông Trương-vân-Ngân toàn là người của thừa-sai Annam chọn cử;
- 3. Ông Garriguenc và ông Jacque là người thay mặt cho Mặt-nghị-viên;
- 4. Ông Arduser và ông Tréfaut là phái-viên của phòng Thương-mại;
- 5. Ông Haffner và ông Labaste là phái-viên của phòng Canh-nông.

Đúng 4 giờ, quan thay quyền Thống-đốc Nam-kỳ Rivet, ex quan Hiệp-ly Tholance và quan Quản-ly phòng-văn Graffeuil theo bộ-giá, đến phòng hội-nghị đứng tọa chủ và mở hội. Các hội-viên Hội-đồng quản-hạt ra nghinh-tiếp hẳn-hỏi. Quan Thống-đốc bước vào phòng đi ngay lên ghế giữa mà ngồi. Ông Haffner là người cao niên hơn hết lên ngồi một bên quan Thống-đốc.

Quan quan Thống-đốc dạy quan Tu-thor Hội-đồng quản-hạt đọc lời nghị mời hội-viên nhóm họp. Xong rồi thì quan Thống-đốc đứng dậy đọc một bài diễn-thuyết cầu chúc cho Pháp-quốc, bên quan thống-trận, ngợi khen quốc-tên

hết lòng nhiệt-thành cùng Mậu-quốc, cảm ơn các hội-viên chẳng nài cực-nhọc hết lòng mà giúp cho Nhà-nước mở-mang cường-thạnh, và trọng rõ Canh-nông kỹ-nghệ trồng lúa-xứ, bất chuyết qua rồi mà đoán đều sẽ tới.

Độc rồi thì quan Thống-đốc kiêu về, các hội-viên Hội-đồng quản-hạt theo đưa ra khỏi cửa, nghỉ một lát rồi nhóm lại. Chuyện này ông Hội-trưởng Haffner tọa chủ. Ông Hội-trưởng lại mời ông Diêu và ông Ngân là hai vị hội-viên thiếu niên hơn hết lên giúp người trong vụ cử hội-quản-ly.

Ông Rimaud đắc cử làm chánh Hội-trưởng.

Ông Ardin đắc cử làm Phó Hội-trưởng. Ông Ngân và ông Diêu đắc cử làm Từ-hàng, ông Ngân chánh, ông Diêu phó.

Cộc cử xong, ông Haffner liền giao quyền tọa chủ lại cho ông Rimaud. Ông này bên bước lên đứng đọc một bài diễn-thuyết tỏ lòng cảm-cảnh các vị hội-viên tương đến mà tái cử cho ngài làm chánh Hội-trưởng và nói rằng sẽ đem hết mảnh nhiệt-tâm mà lo về phận sự ngõ hầu sau khỏi lo về người chớ rằng bất kham chức trách.

Rồi đó chia nhau mà lãnh phần việc. Ông Ardin, ông Jacque, ông Foray, ông Garriguenc, ông Tréfaut, ông Ngân, ông Cương, và ông Báo lãnh phần tra-xét sổ thâu-xuất và những công việc về sổ Tọa-tác.

Ông Labaste, ông Canavaggio, ông Meyer, ông Haffner ông Arduser, ông Diêu, ông Minh và ông Trạch lãnh phần xem-xét những vụ Điền-thổ và tạp-vụ.

Đến 5 giờ 10 phút bãi hội.

Bài diễn-thuyết của quan Thống-đốc. Băn-quán lược-địch ra sau đây một ít đoạn trong bài diễn-thuyết này về rõ tình-cảnh xứ Nam-kỳ ta trong tuần 1916-1917. Có nhiều chỗ, như là số bạc trong sổ thâu-xuất cũng là số hàng-hóa nhập-cán, xuất-cán, tương không ích cho khán quan cho làm nên Băn-quán xin bớt ra. Bài diễn-thuyết ấy như vậy:

Ở các ông Hội-đồng quản-hạt, kỳ nhóm họp năm 1917 mở hội nhâm lúc rất may-mắn. Năm ngoái, cũng tháng này, ta

có lòng mơ ước nhiều việc, mà nay những sự vọng-cầu ta chẳng được thành-tựu, Pháp-quốc là nước rất yếu-dầu của ta còn phải bị những nước ham áp người ép vào đàm chiến-đấu rất gớm-ghe này làm cho máu đỏ Hoàng-cầu đó ấy cũng vì Sô-mang nghĩ cho cuộc cạnh-tranh to-lớn này tuyệt đi một lần ngõ hầu ngày sau đem tàn-bạo như vậy chẳng dấy lên nữa mà làm cho sanh-dân trên Địa-cầu này phải chịu khổ-bang một lần nữa. Ta có chữ Thời chiến-đấu cho ta, vì mỗi ngày ta mới thấy rõ thêm lòng đại-ác của kẻ nghịch, dạ tham-tàn của những nước bấy lâu khạc-khặc áp chế sanh-dân tằm thân thiên-hạ và một môi mà cai-trị. Rồi thấy rõ những điều cho nên đại Công-hóa Tự-quốc (1) chẳng đánh giết-nhiệm mà coi cho nhơn-lân ta cần vì là trái phong-tục bản-quốc mà là nghịch cho đường tiến-bộ về sau nữa, bởi vậy mới hiệp tâm cộng sự cùng ta quyết bày rõ đến Nghĩa-nhơn và Công-ly. Bởi thấy rõ những điều cho nên các

(1) Đại Công-hóa Tự-quốc (Grande République) — Đây quan Thống-đốc muốn nói về nước Hiệp-chương-quốc (Hợp-chương) mà khi nói về nên kêu là Nước Tự-quốc) Lưu-tạ ở Pháp là Nước Tự-quốc) vậy.

nước bấy lâu bấy còn dự-dự chưa quyết như là Xiêm-la cùng Trung-hoa là nước Đại-Pháp thành tình mến-yêu nay đã tuyệt vọng giơ-lên cùng Đức-Áo rồi. Vậy thì chẳng lúc nào mà thấy được việc sau, cũng sự chiến-đấu cho rõ hơn lúc này nữa vì ngoài chuyện may-mắn ấy lại còn lòng nghĩa-khí trung-thần của dân Pháp một trông cho toàn thắng đứng tựa hướng hòa-bình.

Nam-kỳ ta năm nay cũng cứ do theo lẽ thế mà giúp cho Mậu-bang, vực nước. Hoặc vận-tải lương-thực, hoặc tế cấp kẻ bị binh-tai, hoặc khởi trồng-tiả những qua-quả thuở nay Pháp-quốc phải mua nơi tha-phương mà dùng, thì Nam-kỳ ta rất sốt-sắn mà lo mọi việc chẳng kể cực-nhọc là gì, miễn là giúp cho Mậu-quốc mà thôi; lại nếu Mậu-quốc còn có điều chi sai-cát đến thì ta rất sẵn lòng mà làm cho thành-tựu. Và lại số những thân-dân vị quốc vong ru công ngày càng đóng thêm, càng ngày càng rõ-ràng thêm. Vậy ta xin thay mặt cho cả thấy dân Nam-kỳ mà tỏ lòng cảm-cảnh những đảng anh-hùng đầu Tây đầu An-nam vì nghĩa quên mình đánh cho thấy phơi chiến-địa tại Philip hay là tại đây núi Banh-căng (bên Thổ-nhĩ-kỳ).

THUỐC ĐIỀU

HIỆU

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT).

Mùi nó thơm
tho diệu dàng
chẳng có thứ
nào bì kịp.

Có một mình hàng DENIS FRÈRES
có từ mà thôi

東洋時報 ĐÔNG-DƯƠNG THỜI SU

Giá lúa giá bạc

Mỗi tạ 68 kilos chở tới nhà máy 10
4\$70 tới 4\$75.

Kho nhà nước	41.05
Hàng Đông-dương	4 08
Hongkong Shanghai	4 00
Chartered Bank	4 00
Banque Industrielle de Chine	4 10

Cao-man

Lúa cháy xóm Bình-Dược. — Những người Annam lên Nam-vang mà làm ăn, hoặc làm thợ, hoặc làm công, một là không ưa trà trộn cùng người Mèn, hai nữa vì mang lấy chữ nghèo, khổ mà làm là nơi chợ búa nên gom nhau nơi Bèng-Dé-chon cất « nhà-bè » mà ở. « Nhà-bè » là nhà cất trên bè thả dưới ao hồ, mỗi theo một nước lớn rộng. Muốn xuống bè hay là muốn lên bờ thì có ván chông, có cây tre, cây cau làm cầu, chông khác nào như cầu khỉ.

Nguyên năm cũng lớn nên có cất một cái đình nhỏ nhỏ mà thờ. Bền-cảnh-thành-hoàng-ngô nhờ người họ trí sớm tới. Mà bởi vì không biết vì sao mà hơn hai năm rồi Bền-cảnh-thành-hoàng lại để cho dân trong xóm phải nhiều lần tai nạn: Nước lụt lúa cháy lần này, làm cho nghèo thêm người đói, sự lo cũng dồn dập.

Nguyên năm 1915, quan trên thấy nước ở trong hồ cạn dần, làm cho dân trong thành phải bị hạn hoặc đói, nên định lấp hồ; Nhà nước bèn lấp bờ đất và tháo nước trong hồ chảy cạn. Dân ở bờ tây bên cất nhà mà ở. Đến mùa mưa nước chảy trở lại, ao hồ đầy lại như xưa. Tội nghiệp thay cho dân ở xóm này! Nước chảy sập nhà lở vách; Bàn ghế, tủ, rương, giường thờ, gà, vịt, heo bỏ đều trên thủy.

Hôm mới đây, ngày 9 September, lúc 2 giờ trưa lửa phát cháy một cái nhà ở trong xóm.

Chưa kịp nổi mồi thì nhà ở gần chùa, nên lửa bắt cháy chùa làm cho cháy cả, bà vải và sắt lon con, la láng và kiềm đường tị-nạn. Để cho thần phật làm chi với lửa thì làm lấy.

Đến 2 giờ 10, ông bóm mới đến nơi. Không đầy mười lăm phút lửa phải tắt. Kế trời đổ mưa rất lớn. Phải Thán, Phật, ra tay cứu độ dân nghèo chăng?

Hồi đó, mấy nhà ở gần chùa mà khỏi bị cháy, mừng rỡ lật đặt dọn ván gỗ vô sắp đặt lại. Còn kiền chúa Báo-Ta bị lửa thiêu không còn một mảy.

NAM-KY

Năm nay kêu là gì? — Sớm mai thứ năm nhằm ngày 30 September này, một tên góp tiền chỗ chợ mới Saigon thừa điệp đi xé giấy mà mua đồ ăn luôn thể. Vì xin khấn quán chớ quên rằng mấy cậu góp tiền chỗ này cũng ăn uống như mình vậy. Mà đầu họ mua đồ ăn rồi hơn ta mà thôi. Vậy tên góp tiền chỗ ấy đến hàng cá, bắt một con cá biển của Trần-thị-Thần trả mà mua.

Trần-thị-Thần nói giá bao nhiêu không biết mà thấy cậu ta ngồi tam-bành lên, ở ao với thị-Thần một chấp rồi mới đi kiếm bạc của cậu là người góp tiền chỗ hàng cá đó mua trả thù giùm. Chưa nói chớ khấn quán cũng biết cách trả thù làm sao. Thường thường thì Trần-thị đồng tiền chỗ có 0\$60, có khi là 0\$90 mà bữa đó người đòi tiền chỗ thả động trả đó tới 1\$20.

Hỏi đi! Bần cá cũng lớn mà không bán cũng mất sao: biết làm sao bây giờ bởi ông Tô bán buôn!

Trần-thị-Thần không chịu trả ngay. Mà được đâu! Áo một sao qua khỏi đâu? Cậu góp tiền chỗ chợ mới này vào thưa cùng ông bố trên. Ông bố trên hạ lệnh kêu Trần-thị-Thần vào, ép phải đóng 1\$20 chớ không động nói « ờ-ờ » gì. Đã vậy rồi cậu góp tiền chỗ chợ mới. Cái người thích ăn cá biển đó lại còn cả thị-Thần là khác nữa. Còn buôn bán gì được trời nổi!

Trần-thị-Thần tức mình đến bắt quần thể nhai mà thưa. Té ra đến nơi thuật chuyện oan khốc cho mấy cậu lính An-

nam nghe mấy cậu lại nói rằng chuyện ấy không phải về phần ông Tô xét. Trần-thị-Thần lại càng tức hơn nữa mà biết sao? phải ôm bụng mà về. Trời ơi là trời!!

Cholon

Bộ nuôi không vô sao chớ? — Nguyên hôm 4 Août rồi, khách-trú Lý-Cor, vốn là chủ tiệm giày số 52 đường Cây-mai, có cơ rắng thợ làm công của y tên là D... T..., 59 tuổi trộm của y hết 20 cặp mặt giày bằng ni xanh giá đáng 10\$ mà khờ mất...

Nay lại khai rằng tên thợ ấy trở lại thời hồi y vốn.

Chà chà be! Mới có một gương ăn trộm mới đây né!

Ăn trộm như vậy cũng là tốt rồi đã. Nhưng vậy thì là của tôi để y cho tôi... lại còn tốt hơn nữa!

Nghèo càng nghèo thêm! Lê-vân-Phu, 20 tuổi làm công nơi nhà máy Ban-ai-Guan, ở tại đường Thủy-Binh. Không biết bởi cơ chi, vì cũng có một cơ chi chớ? Không vợ đâu con trong yếu thì cũng bán cáo cáo. Thần-men cạo mà phải đem một cái áo, một cái quần hàng cùng một ít cái xiêm y bỏ vải củ đến tiệm cầm đồ Chợ-lớn mà cầm.

Hỏi đi! Cũng bởi câu « Hoa vô đơn chí » nên đêm 25 September bị ăn trộm vô nhà chớp cái giấy cầm đồ ấy và cái giấy thuê thân của chàng năm 1917 (bộ thứ bảy).

Lưới tòa lộng lộng thưa mà chẳng lọt

Mấy tháng nay, miệt Thủ-Đức, Di-An bị một tên ăn cướp dữ tợn phá khuấy làm cho dân không được an-đan. Tên ăn cướp nhiều khi làm hại dân binh mà không ai bắt được nó: dân thấy nó giỏi như vậy lại càng đem lòng lo sợ lắm. Ăn cướp ấy tên là Tu, gốc gác ở làng Bình-Chánh, nhưng nó hay ngụ tại Nach-Chà. Dọc đường quảng lộ số 5 có một cây lớn lắm, người kêu là Cây-Trắc. Tu thường hay núp lờn ở cây mà giục kẻ đi đường. Nhưng vậy tuy giỏi bậc nào cũng... thay trời không khỏi nắng. Nên mới đây ăn cướp ta để bị nắm chớ.

Ngày 19 Septembre này, tên Nguyễn-vân-Hiền kêu là Hung, ở cư lý nơi vườn cao-xu của M. M. De Roland và Sazie, làng Phước-lý, tỉnh Biên-hóa, thợ bện rết, xin phép về nhà dưỡng bệnh. Nhà Hiền ở tại làng Dong-An. Hiền có mượn Hộ và Nay là anh em bạn đưa giùm đến cửa. Lối 5 giờ rưỡi chiều, ba anh em đi đến chỗ Cây-Trắc nói trên đó, trước nhà tên Trùm Thôi, chỗ làng Bình-Đức và làng Bình-Chiến giáp cảnh. Thỉnh lnh thấy ăn cướp Tu đến trước mặt ba người hỏi: « Phải đây là thằng Hùng đó chăng? » Hỏi như vậy mà không đợi người trả lời Tu quay qua chạy vào nhà Trùm Thôi. Rồi trở ra tay cầm một con dao chuối mà rượt theo Hiền và Hộ. Không mấy phút Tu rượt theo kịp. Tội nghiệp Hiền, lúc ấy bị rết cũng đã bải hoái tay chơn rồi Tu theo kiệp rồi biển Hiền và Hộ phải ngồi xuống đất đó. Hiền và Hộ sợ gần chết, rung rẩy lập cập, làm y theo lời ăn cướp Tu dạy. Rồi đó Tu ra tay sả Hiền mấy dao. Sự kể lẩn cận cùng người qua lại hay là sao không biết, tên ăn cướp dữ tợn bèn bỏ Hiền nằm giữa đường mà kéo Hộ vào nhà Trùm Thôi mà hỏi phải phải có bà con với Hộ chăng? Trùm Thôi nói phải thì Tu bèn thả Hộ đi và nói rằng tiền vì không chém được Hiền cho nặng hơn nữa. Rồi lại còn thêm rằng nó có ý giết cho được ba bốn người nào nữa ở tại xóm Mịch-Chà.

Hiền về thuật chuyện lại cho hương chức làng Bình-Chiến nghe. Và lại cả thầy hương chức làng Bình-Chiến cũng đều biết Tu là một tên ăn cướp dữ có tiếng, đã bị hai án Tọa vì tội làm đốn bà, vì tội dục đồ và vào Thiên-Đà hội, mà hương chức làng Bình-Chiến không thêm đi tra vấn, không thêm đi tìm nữa tên To. Đã vậy hương chức làng Bình-Chiến lại bắc tên Hiền cầm tại nhà hội hai ngày không thuốc men gì hết. Như chủ của Hiền là Nguyễn-vân-Bang đến cho quan Huyện Trần-vân-Sớm ngồi quận Thủ-Đức hay hồi năm giờ chiều bữa 21 September 1917 nên quan Huyện liền tức tốc đến nhà hội làng Bình-Chiến mà thả tên Hiền ra. Vì cơ nào mà hương chức làng Bình-Chiến lại điếm nhiên tọa

thị như vậy, không chừng tại Tu là em ruột của ông hương-cả làng Bình-Chiến. Việc tra vấn này đã xong và ăn cướp Tu đã bị bắt...

Sau đây, xin kể mấy điều ác của Tu đã làm trong mấy tháng nay: 1o hôm tháng hai Langsa rồi, Tu chặn đường giục của Thị-Thiệt cùng đánh Hương-Hào-Dạp có vit tích; 2o Qua tháng năm Langsa nó đến đánh nhà Hộ và dùng ná mọi mà đánh thị-Huê có vit tích; 3o lối hai giờ khuya đêm mùng tám tháng bảy An-nam này nó đánh nhiều người đi làm ruộng có vit tích.

Giày LE NIL là giày tinh-anh thượng-hạng.

VIỆT-NAM GIÁO DỤC LUÂN

Thường nghe rằng học-thức có ích cho phần trí cũng như vật-thực có ích cho phần xác. Bởi vậy nên bậc địa-cáo này, trừ ra một ít kẻ còn đi mang quyền uyển học của người khác, chưa chịu lê nghĩa, chưa chịu vào-chương, chớ phần nhiều thì nước vào cũng cái cách trong học-thức khai hóa dân-trí, mở rộng thương-tương, cùng tấn-bộ công nghệ.

Việt-nam ta ban sơ dân tộc cũng giã-mạng như Âu-châu Mỹ-giới hồi ban sơ vậy. Qua thế-kỷ thứ hai nhờ có Sĩ-vương đem văn học và phong tục nước Tàu mà giáo hóa, nên lần lần tập theo văn-hóa Trung-hoa. Trọn 17 thế-kỷ thì sự học-thức của quốc-dân ta in như của người Tàu, chỉ đáng mà thì cứ làm quan, chớ chẳng bỏ ích cho quốc-gia kinh tế.

Từ khi Đại-pháp-quốc lãnh mà khai hóa xứ Nam-kỳ, nay kể đã gần 60 năm rồi, thì sự học-thức của người Annam mới có đổi dời chút đỉnh một phe thì chuyên văn học theo Pháp; Người thì học tốt nghiệp tại các trường tỉnh, kể thì tốt tới trường Bôn-quốc, kể có tiền lại sang qua Mầu-

quốc mà học thêm, tuy sự tốt nghiệp chẳng đồng mà chí hướng đều vụ làm quan là gốc; Phe tân-học này thường hay cho sự học-vấn theo kiếm-thời của mình là trọn lãnh trọn tới hay? mình thấy mấy việc hành tàn trên Thế-giới học người nho-học, nên phần nhiều hay khinh thị nhà nho lại hay cho là bọn hủ lậu.

Còn một phe thì cứ ôm ấp lối văn xưa thói cũ, mà mần nơi cửa Khổng sân Trình, văn biết đời này chẳng thì cứ chỉ nửa mà thực học cũ như xưa, song cũng lấy đồ cầu tu thân tế gia đem ra mà làm mục-dịch. Phe cựu học này lại đồm thảy mình hiểu thánh kinh hiền truyện nên thường hay tưởng mình là đại đức cao tài, lại hay cho kẻ chẳng học nho là bọn khiếm khuyết lễ nghi, bình dung hạ phẩm.

Trên đây là nói hiện thời học-thức của người Nam-kỳ, chớ trong xứ cũng còn một phe nữa không thích Pháp-văn mà cũng không ưa nho-học, cui cút cây ruộng lập vườn, rồi đến khi có việc mua hỏi nho-gia thì sợ họ khi bạc dể dui, mà muốn hỏi mấy ngày. Pháp-học lại e họ gạt lường lấy của.

Ấy bởi mấy phe hay nghi ngại nhau, chĩnh bán nhau, khinh thị nhau, chớng chĩnh nhau, không nhìn biết nhau, sở kiền khác nhau, nên sự tân hóa của Việt-nam bấy lâu nay mới chậm trễ như thế. Đã biết sự học-thức nào cũng làm cho mình biết chỗ mình chưa biết, cho mình thấy chỗ mình chưa thấy, động mình làm việc hơn đạo phải làm, động mình mở đường sanh nhai rộng rãi, động giúp cho mỹ tục thuần phong, ngõ chung hưởng phú túc an nhàn cùng chung-tộc. Mà mấy mươi năm nay người theo tân-học thì khuyến hướng văn khoa, chuyên vụ quyền tước, chớ ít ai chịu học nông thương công-nghệ như người động khai khẩn tái nguyên trong nước. Đông-bang nghĩ đó mà coi, vì như mọi người thức-giả học tốt nghiệp rồi chuyên vụ làm quan thì trong một đời mười năm nữa đây sẽ thấy đến làm hết, cò ai đứng buôn bán, ai lãnh giáo trồng, ai coi làm công. Nếu hoặc cuộc thương mãi, canh

nông, kỹ nghệ. Chính phủ đánh thuế không được, đường sá mới lấy cái mà phát lương cho quan-viên chức-việc, có phải là làm cho một là hai cuộc tấn hóa của quốc-hương, hai là nhọc lòng cho Chính-phủ đó không?

Cho hay nho-học vốn dĩ làm cho thành cái shon-cách xã ta, đã làm cho thành cái xã-hội nước ta. Thế cũng chẳng phải cái môn học để mà chế hai được. Song xét cho cùng lý thì cái nho-học, tuy ở vị huyền diệu mà không thích hiệp với thời đại. Vì như người thức-giá chuyên nho-học rồi cứ ngồi ngắm mái Kim-thì, năm đọc hoài Hào-sử, hễ ai luận khác ý với Khổng Mạnh thì rầy la, ai làm khác cách với Châu Trinh thì giận-dối, thì theo đời nữ; sự học-thức lý chẳng có ích cho mình thay lựa là có ích cho ai được.

Than ôi! Nho-học thì từ xưa chương cú, cả Pháp-học thì sách w hoàng-môn, như thế thì Việt-nam ta biết đời nào mới được môn men chen đứng cùng các nước trên Thế-giới, đường lý thì ường công trình dạy dỗ của thầy ta là Đại-Pháp biết chừng nào!

Vì nước mà có đồng người học-thức hay, hiện-sự giỏi, có nhiều tay kinh tế, có nhiều đồng bác vật, thì nước ấy phải mau tiến hóa, mau cường thịnh. Vậy Nam-kỳ ta mà muốn tiến hóa cho mau, đừng theo cho kiếp các nước t ong chốn thương trường kỹ nghệ, đừng quên khai cái nguồn lợi lớn của mình chưa khai, đừng thối lui cái mũi lợi to China đã đạt, thì chẳng kể chỉ hay cho bằng cái lương sự học-thức lại, cho có ích cùng nước nhà, cho thích hợp cùng thời đại.

(Sau sẽ tiếp theo)

Bổ niên-Chính.

EDEN-CINÉMA

Tuần tới này rạp hát bóng Eden-Cinéma hát hay và vui quá, liệt-vị hãy đến mà xem chơi cho tiêu khiển.

Etude de Me Camille AYMARD, Docteur en droit, Notaire à Saigon, 76, rue Mac-Mahon.

VENTE AUX ENCHÈRES PUBLIQUES

AU PLUS OFFRANT ET DERNIER ENCHÉRISSEUR

A l'Inspection de Longxuyen PAR LE MINISTÈRE DE Me BAUGÉ, NOTAIRE P. I.

LE DIMANCHE 14 OCTOBRE 1917

A 8 heures du matin

DÉSIGNATION

Village de Thanh-hoa-trung-nhi Canton de Dinh-my, Long-xuyen

Une grande parcelle de rizière entièrement cultivée, d'une superficie de 505 HECTARES 43 ARES 43 CENTIARES, divisée en 50 lots dont 1 d'une contenance de 15 HECTARES 45 ARES 43 CENTIARES, et les 49 autres de 10 HECTARES chacun, à prendre et détacher d'une plus grande parcelle d'une superficie de 1.515 HECTARES 40 ARES 30 CENTIARES, portant le n° 744 d'ordre, 1er p., 1re feuille du dia-bô et le n° 2° du plan pour joindre ladite parcelle: au Nord, par la 12e feuille; au Sud, par la province de Cantho; à l'Est, par le surplus de la concession Nguyen-quang-Dieu, et à l'Ouest, par la concession Vo van-Thom.

Appartenant à M. Nguyen-quang-Dieu

Conseiller colonial

Les mises à prix seront fixées et annoncées au moment de l'adjudication

Pour tous renseignements, s'adresser à l'étude de Me Aymard, 76 rue Mac-Mahon, où le Cahier des charges est déposé.

LỜI RAO

Cho lục châu quới khách đặng hay, ngày chúa nhật 14 tháng Octobre 1917, đúng tám giờ ban mai, tại trường bỏ Longxuyen, ông Baugé quyền nô-te đứng thị bán đấu giá thuận mãi. Một sớ ruộng lớn đã cấy rồi ở tại làng Thanh-hoa-trung-nhi, tổng Định-my, hạt Longxuyen, đặng 505 mẫu 13 cao 43 thước chia ra làm 50 sớ nhưng mà có một sớ đặng 15 mẫu 13 cao 43 thước, còn 49 sớ mỗi sớ là 10 mẫu, lấy trong một sớ lớn kia đặng 1.515 mẫu 40 cao 30 thước, theo số 744 thứ tự 1 p. tờ thứ 11 trong địa-bộ và số 2 theo số họa đồ, Bản giáp số tờ thứ 12, Nam giáp ranh hạt Can'ho, Tây giáp ruộng của Nguyễn-quang-Dieu khẩn và Đông giáp ruộng của Võ-vân-Thom khẩn.

Ruộng này là của ông Nguyễn-quang-Dieu hội đồng quản hạt.

Những giá cả sẽ định và cho hay trong lúc đấu giá.

AI muốn rõ biết điều lệ sự thuận mãi này xin đến phòng văn quan Aymard, nô-te tại Saigon, đường Mac-Mahon, số 76.

THỜI-THÈ TAO ANH DÙNG KỶ

ĐỆ NIƯT PHI-CÔNG

GHI-NƠ-ME Tiểu truyện

(Tiếp theo)

Ghi-nơ-me là một người hân giặc làm. Mỗi ngày, hễ tan sáng thì người đã đứng chực sẵn gần bên phi-thoàn, trông cho thấy phi-công Đức thấp-thoàn qua đặng có bay lên mà ngắm-dịch. Lúc đấy người chưa được thiện-nghệ, nên quan trên chẳng dám giao riêng cho người một phi-thoàn để ven mây lướt gió mà giao công cùng nghịch-lặc. Nhưng mà đũa-tính người khôn-khỏi và nóng-nảy lắm, ham bay một mình; bởi vậy hằng trông gặp dịp hầu có làm cho thỏa lòng ao-ước. Lần-lạ đến ngày 19 juillet 1915, người mở đặc lịch xuất chinh. Từ ấy, lập nhiều đại-công, lần lần cho đến ngày nay danh vang cũng liệt-quốc.

Muốn cho khán-quan rõ tái-nghệ vị phi-công này, xin sẽ biên các truyện-tiến của Nhà-nước kể đủ công-dồ người ra sau đây.

Một mạng Đức. - Nhằm ngày 19 juillet 1915, tin truyền một phi-công Đức thấp-thoàn. Cái phi-công Ghi-nơ-me cũng tên làm máy Ghét-de liền thượng phi-thoàn xuất trại. Xa xa bỗng thấy phi-thoàn đương nương gió tách ngàn, hai vị phi-công Langsa lật-dật tháo máy rước theo song vì nghịch-lặc chạy xa rồi khổ mà theo kiếp. Hai người phải trở về lòng buồn đả-đê, trách mình chẳng may, đi không về rồi. Còn đương lo sầu thấy thấy trên trời có một đóm đen lần lần qua trại Langsa, tại thành Soissons. Ghi-nơ-me liền rước theo, gặp nhau xếp một trận đấu đặng 10 phút đồng-hồ, hai phi-thoàn cách nhau chừng 15 thước tây. Phi-công nghịch bản qua một viên-đạn trúng nhúm khẩu súng liên-thình của Ghi-nơ-me, mà rất may cho súng còn dùng được. Còn Ghét-de thì bị trúng tích, một viên đạn trúng nhúm bên tay lưng tuốt, và một viên nữa bay phớt da đầu ứa ngang chót nón của người. Dầu vậy, phi-công Langsa cũng tinh-táo như thường, có lo cụ-đương

cùng nghịch-lặc. Bắn cho đến 115 viên-đạn mới trúng được phi-công Đức, nghị-th- tử té nhào, phi-thoàn-phát cháy. Rồi đời một mạng Đức.

Một nữa là hai. - Nhằm ngày 5 Décembre, Ghi-nơ-me một mình ngồi thoàn tuẩn-cẩn. Có một viên phi-công Đức lén lén bay qua, mà bỗng thấy Ghi-nơ-me day lại thì vội chạy. Ghi-nơ-me tức mình quyết ý vào đặng thẳng xô-lá, bên rước nả theo theo vài, bắn luôn cho hơn 47 viên-đạn mà được bắn trả có 2 phát rồi thôi. Bắn qua, bắn lại một hồi, phi-thoàn Đức bị đạn sa lần lần xuống.

Sa nơi nữa chừng một phi-công Đức gương được, trở máy lại vững-vàng mà lúc máy dưng dấy, có một viên phi-công Đức rớt ra ngoài, té xuống đất giúp xương chết lồi.

(Sau sẽ tiếp theo)

Bản-bà còn biết thay

Hôm nọ tôi đi Saigon về, lên xe lửa ngồi ngang mặt với thầy H...; tôi vẫn biết người ở B... mà thầy nay chưa có dịp gặp được. Thấy H... còn nhỏ tuổi mà mẹ già cò, mắt mờ lòa lét. Thấy tôi với vợ; có nỡ má phần một con, có sao chuyển, tay vẫn hệt.

Đang chạy thì Cholon tôi nghe thầy H... bởi vợ đi Saigon mua vật chỉ thì có vợ nói rằng mắc lộn xộn mua vài xấp xuyên và vài cây lảnh bác mà thôi. Thấy H... nghe nói rùng vai rồi nói: « Khéo thì thôi! mua hàng Bắc, mặc không sợ chúng cười hay sao? » Có vợ đáp rằng: « Thấy khéo nói! Thầy chưa thấy chó đờ Bắc hay giờ tốt lắm mà. » Và nói và mở valise lấy mấy xấp hàng đưa cho chồng xem. Thấy H... không thêm ngó, lấy tay xô mà nói rằng: « Tôi cho mấy cũng là đờ Bắc. » Có vợ thấy chồng không vừa ý có sắc buồn bên vôi vàng chắt hàng vào valise rồi đáp rằng: « Thấy sao ưa hàng Tàu quá. Tôi coi kỹ hàng Bắc cũng không sắc hàng Tàu bao nhiêu mà. Nói công mà nghe vì như hàng Bắc mà có xấu hơn

hàng Tàu đi nữa, ấy công là đồ của người mình làm. Áo quần mặc xấu tốt chút đỉnh có hại chi đâu; mà mình làm lợi giúp nưc cho người mình thì hay hơn làm giàu cho các chú. »

Thầy H... nghe vợ nói mấy lời thì có hơi giận, liếc tới một cái rồi ngồi lặng thinh. Tôi Mytho không thốt một lời chi nữa hết.

Tôi thăm nghĩ đũa bà như có nỡ thiệt đáng tình đáng phục. Chê chỉ quốc-dân ta mà có chỉ đoàn-thể, có lòng ái chuộng như thế này hết thì sự thương cõ của người mình lo chi là không lên phát, lo chi không bền vững. Đờng-báo! Đờng-báo! Khá coi lấy đó; Khá suy lời đó.

Lúc này là lúc Chính-phủ lo lần mà rộng đường kinh-tế, chuyên vụ cuộc lý-tải trong cõi Đông-Dương này, khích dân hùng mà lập hàng tàu buôn, khuyến dân rằng mà trở g thuốc, bắp, khoai, đu-đu. Ấy là Chính-phủ muốn rêu tập quốc-dân ta đặng sau khi bãi cuộc chiến tranh đã sức mà chen đánh tài lợi cùng chư quốc. Tôi dóm thấy trong mây chợ mây thành tiệm buôn bán của người Annam lần lần lập thêm ra hoài. Vậy lúc này là lúc phải thương nhau, phải giúp nhau, phải nương nhau, phải đác nhau; chớ khá nghi oan nhau, ganh ghét nhau mà hại đường thương mại là chỗ quốc-dân ta mới vừa bước tới.

Biểu-Chính

Rượu Sâm-banh hiện MARQUIS DE BERGEY là rượu nhứt hảo hạng.

THỜI HẢI

Khoes tài

« Tầu phùng lừi kỷ » Hai với Ba vào quán rượu gặp nhau. Rượu vào lời ra, ai có tài gì cũng trức tới ra khoe rảo. Nhiều khi, không có tài cũng khoe rằng có. Lại chỉ cái lưỡi của con người! - Ba

khoe rằng:— Nê Hải Đồi này là đời văn-minh tranh cạnh, con nhà Annam mình mở-mang nhiều rồi. Annam mình bây-giờ nổi-tiến hơn mà tiến nào tiến này khà đến? Tao mới bắt-chước họ lập-tiến báo-gao, thàng, củi, coi đèo cũng khà khà. Ở đời phải biết lạng-lợi với đời, người văn-minh mình cũng văn-minh vậy chứ!— Anh kháo thì thôi! Văn-minh gì thì bắt-chước á! Tôi đây, tôi không thêm bắt-chước ai hết, tự-nhiên tôi, tôi làm ra. Không nói giấu chi anh, tôi chuyên một nghề riêng, thật là văn-minh, không một-nhọc cho làm mà thành-lợi nhiều. Anh em mình nói mà nghe, làm té bạc ngàn trong nháy mắt đã anh á.

— Chớ mấy nói chơi sao chứ! Sao mà chớ mấy lời-thời vậy?
— Anh làm rồi da. Tôi chưa gặp văn chớ!
— Thiệt vậy sao? Nếu quả vậy cho qua hùn với. Mà nghề gì đó?
— Này tôi nói cho anh nghe, mà anh đừng theo-lão nghề! Nghề Tháo đầu-bao sủa-minh.

— Thôi đi bác, cho tôi kiể, cái nghề đó, linh tuấn ghét lắm.

Chim chông chim

Lão kia qua thói gạt người đoạt của, dùng tiếng mượn mà giật của người. Ngày nọ thả rêu Saigon chơi, tình gặp đào, sâu đó. Xảy gặp người quen, anh ta loan-tu chạy lại chào-hỏi xong-tuổi, rồi nói:

Hải cho tôi quá! Nay tôi đi đóng bạc dâng hàng, mà quên đem bốp-phơ theo. Thì hôm sớm mai tôi lấy đồ ngoài rồi chớ phải... Mà tôi chừng ra đi lại-đặt đem quên phước! Anh có đem bạc theo đó, cho tôi mượn đỡ chừng 5 đồng, chiều tôi về lấy đem trả lại cho anh, không dám sai đâu.

— Ôi! Anh em mình mà! Mượn chắt làm chi? người đời chờ phải tiền-bạc đời sao? Mà chớ nó còn ở Chu-ông-Lãnh phải không? Thôi, chớ nó lấy 2 cu đây, làm xe-lửa kia, trở về nhà lấy bốp-phơ đem ra đóng cho bằng kèo trở.

Cà-xôc nước

Quân Đức có thói quen tưởng mình là giỏi hơn cả thiên-hạ, nên hằng khoe-khoan, cho nên đến đâu người đâu ghét đó.

Ngày nọ, trên một xe lửa bên Thoại-sĩ quốc (Suisse), có một vài người Pháp với một người Ý đương trò chuyện. Một tên Đức bước lên, coi bộ nghinh-ngang, lại ngồi trước mặt mấy người Pháp, ngồi vit-dốc như một ông Hoàng. Đợi một hồi lâu, thấy chẳng ai thêm nói đến mình, mới kêu người chuyện giặc ra nói. Ban đầu còn nói vừa-vừa, thốt anh ta lộ dấu, nói:

— Nê, các người có biết sao mà thiên-hạ ghét dân Đức không? Tinh đời có lạ gì, họ thấy giới tự-nhiên họ ghét. Vậy mà hiểu làm như Đức thì họ làm không xong. Nói thiệt chớ! Một tên lính Đức chấp tôi ba tên lính Pháp dặng!

Người Ý ngẩng gấu nổi xung, bước ngay lại nói:

— Giỏi tài làm phách, có ích gì dân! Nê, một bàn tay một thẳng Ý đây, dám chấp một thẳng Đức da.

Và nói và xing cho chàng và một hộp tai-rừng-vững. Ai nấy thấy vậy đều than thầm:

— Đáng kiếp! đáng kiếp!

HÌ TÍN

Hôm qua mới nghe tin lành của ông Nguyễn-văn-Xuân, là quan hai Phó-thủ (Lieutenant au 10e Régiment d'Artillerie lourde) mới đình hôn với cô Suzette Scognomaglio bên Pháp-quốc.

Nguyên ông quan-hai Xuân này là con Trương-nam của quan Huyện Nguyễn-văn-Cha là chủ-nhơn tờ Nam-trung nhật-báo. Kỳ này tôi mắc đi Sađec, vậy đề kỷ tôi tôi sẽ tổ hết lý lịch và tài-học của ngài cho chư tôn làm thức.

Chú-bút.

Vài lời cảm tạ

Hôm đêm 11 và 12 Septembre 1917. Khuyến-học-hội Long-xuyên đến diễu tuông tại Saigon và Cholon trước là góp tiền tế cấp cho những kẻ lười dạn xông tên cùng những trẻ mồ côi đói khổ, sau nữa tập sửa thứ điệu hát của Annam theo như của các nước.

Các bà các ông ở Saigon, Cholon cũng ở mấy tỉnh, chẳng nệ sự bài trí quế mùa, đến dự rất đông, làm cho cuộc diễu kịch của chúng tôi trở nên rõ ràng.

Vậy chúng tôi cảm tạ ơn mấy bà mấy ông hảo tâm chiêu cổ và sảng dạ từ bi, ấy là cái ngôi đoàn-thể của con nhà Annam ấy là cái đầu yếu mền những kẻ vì nước nhà mà phải khổn đôn.

Hội-trưởng Khuyến-học-hội LONG-XUYỀN
Cần tạ.

大法禮儀 Đại-Pháp lễ nghi

(tiếp theo)

ĐAM TIỆC

Thờ đơn (Menu)

Thờ đơn (le menu) là một tờ giấy kê hết các món ăn trong tiệc, sắp theo thứ lớp. Người thường dùng giấy có vẽ bông hoa đen đỏ để trên bàn coi cho lịch. Trong Thờ đơn phải đề ba thứ đồ ăn như sau này:

Thứ nhất là: Một món xúp (potage) một món thịt, trái thẳng bò (filet de boeuf) một món cá và vài món thịt-thả xào hay là nàu.

Thứ nhì là: Vài món rô-ti (đó quay hay là đồ-nướng, hoặc gỏi vịt hay là trứng) có đồ xá-lách (salade), vài món rau chính như là đậu, rau dền và vài món đồ ăn chơi như là cà-rem (crème), cũng các thứ đồ ngọt ngâm nước đá.

Thứ ba là: Đồ ăn tráng miệng bánh, mứt, trái cây, kẹo, cốm.

Lễ thường, các đám-tiệc lớn phải có một món cá.

NHÀN ĐÀM

Hà hiện đến chết cũng còn há-tiền.

Ngày kia bà bá-hộ đau nặng, trong nhà tôi là mắc đi làm, không có ai, ông bá-hộ phải lén thân đi rước thầy thuốc. Khi đi đến mé sông phải mượn đó mà qua, vì nhà thầy thuốc ở bên kia sông, tên chèo đò biết bá-hộ ta thuê nay rít róng nên ghét, nay thấy có việc, nên dùng điệp mỗ ông chơi, giá tiền quá giang có một cát mà nó đòi đến một đồng, bá-hộ ta chề mắc bèn cởi quần áo lợi ngang sông, ra đến giữa lòng sông sâu hụt chùn lợi chấp chùm uống nước gần chết, mới kêu tên đò đem ghe ra vớt, tên đò thấy vậy đòi đến mười đồng, ông bá-hộ gấn huyệt hơi mà còn chề mắc, trả năm đồng, tên chèo đò không chịu, để bá-hộ ta uống đầy bụng rồi chìm luôn.

Khi chết xuống âm-phủ quỷ sứ dắt đến nhà vua Diêm-vương, vua phán hỏi: Nhà ngươi ở Dương-gian làm nghề chi? Bá-hộ tâu rằng: Chuyên có một nghề cho vay đặc nợ mà làm giàu, Diêm-vương nổi giận truyền đem ra nấu dầu. Quỷ-sứ vàng lnh đặc ra lột hết áo quần đặng bó vó vật dầu mà nấu. Bá-hộ thấy lửa cháy hòa hào đầu sôi ba đào chuyện động thì nói với quỷ-sứ rằng: Nấu làm chi nhiều dầu quá cho tốn, vậy xin tâu lại giúp với Diêm-chúa cho tôi dầu ấy, rồi tôi về nằm trong cái chảo không, chụm lửa nóng thét cũng phải chết, lựa phải nấu có dầu làm chi cho tốn. Đáo-công-Vận

Rượu Cỏ-nhác VIEILLE EAU-DE-VIE DEJEAN là một thứ rượu rất có danh-tiêng hơn bốn chục năm nay.

Nhà phong-lưu dọn tiệc sấm ba thứ rượu chát: Một thứ để ăn thường, một thứ để lúc ăn đồ ngâm nước đá dặng và một thứ để khi tráng miệng mới uống. Người bực trung thì dùng một thứ rượu chát mà thôi.

Đồ tráng-miệng phải sấm cho nhiều, chẳng nên thiếu, mà trái cây thì phải mua trái cho thiệt chính mới được. Xin chép ra sau đây một kiểu tờ Thờ-đơn:

THỜ-ĐƠN (MENU)

Buổi trưa (hay là buổi tối)

1. — Canh (Potage)
2. — Thịt-trái thẳng bò (Filet de boeuf)
3. — Cá (Brochet)
4. — Đậu (Petit pois)
5. — Bò câu rô-ti
6. — Xá-lách (Salade)
7. — Cà-rem (Crème)
8. — Đồ tráng miệng
9. — Rượu. — Cà-phê

(Sau sẽ tiếp theo).

TRẦN-PHÚC-VÂN.

偵探小説

Trình thám tiểu thuyết

(Tiếp theo)

— Lại-xuân-Điền xem rồi còn đang suy nghĩ, Huỳnh-Thăng lại bước tới mà nói nhỏ rằng: « Hôm rày Lão-gia có ý muốn tra hỏi tướng mạo Lý-bồn-Liêm là người đến thăm Xảo-Châu hôm đêm ông chủ tôi bị giết đó phải không? Người mới ở đây bước ra đó là và da. » Lại-xuân-Điền nói: « U! người đó là Nghiêm-thiên-Lý, sao lại gọi là Lý-bồn-Liêm? » — Huỳnh-Thăng nói: « Nghiêm-thiên-Lý hay là Lý-bồn-Liêm gì cũng là và đó. Lúc và mới đến đây, trao danh-thiếp cho tôi đem vào cho

Xảo-Châu cô-nương, thì Xảo-Châu cô-nương có ý thất kính, ngầm nghĩ một hồi rồi đẩy tôi đứng cho va vào. Va bên-ngồi xuống nơi ghế để tại nhà khách, nói rằng một mình muốn uống nước-lạnh. Tôi vội vã lấy ly chạy đi mút nước, vừa trở vào thì va đã đi đâu mất, tôi lấy làm lạ, trở ra ngoài cửa hỏi coi, thì không ai thấy va ra hết. Bởi có ấy cho nên nội nhà này ai nấy cũng quyết cho va là người giết chủ tôi, ngặt vì thấy va đến thăm Mai-Anh cô-nương nữa, nên không biết ngày sau va còn làm thêm những chuyện chi nữa hay không? A-Quê và A-Hảo là mấy con con trong nhà, vừa mới thương lượng cùng tôi, muốn đem hết tinh binh mà cáo tố với Lão-gia, không biết Lão-gia liệu coi thế nào? » Lại-xuân-Điền nghe nói nửa sợ nửa mừng. — Sự là sự án-tình rất nên kỳ quái, mắng là mắng rõ rệt mới mang. Bên dặng đò Huỳnh-Thăng chớ nên rộn rục, rồi bỏ ra về, và đi và nghĩ rằng: « Lấy theo lời của Bình-vân-Việt và Huỳnh-Thăng mới đó thì Xảo-Châu mà muốn tra hỏi tôi đây. » Nghiêm-thiên-Lý chớ ai... Rồi rồi, rõ ràng là Xảo-Châu có tư tình với Nghiêm-thiên-Lý, còn Vương-vinh-Tiên thì nhứt sanh ghét người Án-tiêm, không chịu định việc hôn nhân, và cũng chẳng chịu cho va tới nhà, nên hẳn phải cái danh điệp tính dặng đến viếng Xảo-Châu, chẳng dè Xảo-Châu lại không chịu ra mắt. Bởi đó hẳn lại nghi cho Vương-vinh-Tiên ngăn trở, lại càng sanh lòng oán hận mà muốn giết Vương-vinh-Tiên. Ngày ấy hẳn vào nhà khách rồi đi đâu mất, thì rõ ràng là hẳn nấp ẩn đâu đó, chớ cho sanh vấn đém khuya mà ra tay sát hại đây chớ gì? Đả vậy rồi sao hôm nay lại còn đến mà thăm Mai-Anh làm chi đây? Việt này cũng lạ. » Va đi và nghĩ, chẳng dè về đến tới nhà.

NGUYỄN-CHÁNH-SỸ.

(Sau sẽ tiếp theo).

DENTIFRICES
 THUỐC ĐÁNH RĂNG
 THUỐC NƯỚC, THUỐC SÉT, THUỐC BỘT HAY LÀ XÀ-BÔNG CỦA CÁC CHA
BÉNÉDICTINS DE SOULAC

Đấu xảo tại Paris năm 1900, được bằng-cấp trật-phẩm.

Thuốc này chính là thuốc người Langsa bào-chê, tốt hơn các thứ thuốc đánh răng dùng thuốc này.

Thuốc đánh răng thượng-hạng này, làm cho răng sạch-sẽ mà trắng trong, diệt cả loại vi-trùng, sâu răng, khỏi bị siết an, đường nướu và miệng được tinh-khiết luôn. Mùi thơm bất-ngạt. Thuốc nước này các vị ghiền nên dùng mà sùng miệng.

Thứ thuốc sét và xà-bông đựng trong ống thiết nên dùng làm. Cả và Đại-Pháp, cả và Toàn-cầu, chẳng có thuốc đánh răng nào quý hơn và rẻ hơn thuốc này.

Lời rao chỉ yếu

Từ ngày Đại-Pháp ra luật ngăn cấm dùng đồ của Đức và của Áo đến nay, kể từ ngày 24 Décembre 1914 và 3 Janvier 1915, thì hai thứ thuốc đánh răng hiệu « Odol » và « Kalodont » đã bị nhập kho rồi.

Muốn cho người mua khỏi lầm, vì sự ngoại-bang tráo đó giá vào đó của Langsa, chúng tôi xin biên rõ ra đây hai hiệu thuốc đánh răng của Đức và Áo nói đó:

Odol. — Déposé par la Société Lingner Werke Aktiengesellschaft, à Dresde (Allemagne).

Kalodont. — Déposé par la Société KK Landes Privilegierte Milly Kersenseifend und Glycerin Fabrik, von F. Sarg's Sohn et Co, à Vienne (Autriche).

Người Đại-Pháp và người Annam phải biết rằng hai hiệu thuốc đánh răng đó là đồ của kẻ nghịch.

ÉLIXIR DENTIFRICE

PÂTE OU SAVON DENTIFRICE

PÂTE OU SAVON DENTIFRICE

POUDRE DENTIFRICE

MÁY XAY LỬA
ra gạo trắng

Monsieur Nguyễn-thanh-Liêm có mua máy xay lớn nên muốn bán máy xay lửa nhỏ (xay ra gạo trắng), máy này chạy bằng dầu lửa thứ thường rất phương tiện, mỗi người đều coi máy được, không cần chi người thạo máy móc cho lắm. Vậy máy ông trong Lục-châu có muốn dùng máy xay ấy xin mời đến nhà hay là viết thư mà thương nghị.

NGUYỄN-THANH-LIÊM.
à An-hóa (Mytho)

Kính cùng chư-vị định rõ:
 Tiệm tôi khắc các thứ con dấu bằng đồng có đủ thứ kiểu con dấu thường dùng và con dấu có ngày tháng thay đổi, hoặc con dấu in chữ nổi, không phải in bằng mực. *Travail soigné et humide dateur automatique* có một lục các thứ con dấu đồng, con dấu đồng và con dấu sắt rất rẻ. Xin quý vị chú ý, tôi rất cần lòng nhiệt-thành.

T. KHANH-LONG
Graveur
149, rue Catinat, Saigon

機東容艷
VIÊM-YUONG ĐÔNG SANG

ở Đường Bô Charner n° 81 - SAIGON

Lời rao

Kính tỏ cùng Lục-châu quí khách định rõ tôi mới lập ra một tiệm ở Saigon đường Charner số 81, để chụp hình và hình cũ làm ra lớn, đồ mới bắt thấy ở Hương-Kông đem qua, và có thợ thượng tiếng làm khéo-mau.

Tôi có sắm đủ đồ y phục Langsa Nam Nữ và đồ nữ-trang bên-quốc, đủ thứ. Vậy xin quí khách có thừa dịp đi Saigon ghé tiệm tôi chụp thử mà coi và sau thì rõ việc làm của tôi thế nào.

Hay là có thân-bằng quí-hữu xin làm ơn nói lại tôi rất mang ơn.

Nay kính.

CỘT TRÀM VÀ CỤ TRÀM

Kính cùng Lục-châu chư quân-tử rõ:
 Tại vựa tôi có trữ đủ thứ Cẩng Trâm và Cẩng Trâm giá, dài vẫn nhỏ lớn đủ thứ đủ hạng, để dùng mà sùng nhà, hay là đóng cử cũng được, như Liệt-vị muốn mua bao nhiêu hoặc hạng nào thứ nào, xin viết thư cho tôi mà thương lượng giá cả trước cho xong, thì tôi sẽ cho ghe chở đến nhà cho Liệt-vị.

Nay kính
 TRẦN-TẤN-TÀI
 Marchand de bois à Rachgia.

BÁN TÀU HƠI
(CANOT AUTOMOBILE)

Định giá kì 2.000 đồng

Có một chiếc tàu hơi (Canot automobile) kiểu doris còn mới 15t, đóng bằng cây giá-ti, dài 6 thước 7 tấc, máy môtô (moteur Peugeot 12 H P.); trong khoang tàu sắp đặt coi rất đẹp; có máy chạy đèn hơi (Acétylène), có buồng (dài 3 thước, ngắn 2 thước 4 tấc), và có ghế chạy dài theo 2 bên bờ, trên ghế có lót nệm, ngồi được 12 người. Bể thám hạ tàu (từ lượng tới mặt nước) được 4 tấc, chạy 7 nơ (nœuds).

Định giá bán là hai ngàn đồng.
 Sẽ gửi hình-chụp tàu này cho những người muốn hỏi đặng coi cho rõ mà mua. Xin do nơi quán nhật-báo Nồng-cổ Min-dam, hoặc viết thư hoặc điện nghị.

TÌM HIỆU THAI-BÌNH

ở TÀI ĐƯỜNG COLONEL BOUTONNET SỐ 136
 Ngang nhà giấy xe lửa Mytho và Biên Hòa

SAIGON

Tiệm tôi có bán đủ thứ hàng Tàu và hàng Bắc, chàm-châu, cũng-xá, lược-lông, vãn, nơ, xuyên, lãnh, vãn vãn, có đủ thứ rượu Tây, bán sỉ và bán lẻ. Có đủ thứ bánh hộp, đồ hộp và đồ gia vị, thuốc bút và y-dược Langsa.

Liệt vị Tôn-bằng cùng quí-khách trước khi lên xe, xin ghé lại tiệm, tôi, hoặc đượ rượu giải lao, hoặc dùng café hay là điem-tâm mà chờ xe chạy, tôi đã sẵn sẵn chỗ ăn chỗ ngồi rất nên tinh khiết, xin đồng-bằng chiếu cố, tôi cảm bội, chẳng cùng.

MAI-VĂN-LUỘC.

ĐỒ MỚI QUA

Nhà Quang-Huy mới tiếp được đủ thứ đồ khi đá và đủ thứ beca bên tay mới sang. Vì nào muốn mua hoặc muốn mượn xin đến thương nghị hoặc viết thư.

Nay kinh
Maison QUANG-HUY
84, rue Vidéot. - Saigon.

PHẬT-SAN

Tổ truyền Huỳnh-thu-Đàm nội ngoại phương mạch.
Ngụ tại bên xe lửa đường Tân-vệ
55 B3 CHỢ LỚN.

- 72 Cách trị bệnh con mắt, bất cứ đau đã lâu năm hay là mới phát, miễn là còn thấy yêu sáng mờ mờ một chút thì ít trị được.
- 36 Chứng bệnh Ma-phong, hoặc trị được, hoặc hết trị, hề thấy thì biết liền.
- Bệnh Hoa-liều lâu năm đi thối nhập trong xương, đi đứng không nổi, cũng cứu được hết.
- Lại còn nhiều phương hoặc chữa hoặc dứt, trị đủ chứng bệnh. Trị bệnh rất mau, uống thuốc chẳng bao lâu thì thấy mạnh liền.

CAPÉ RESTAURANT
45, rue Amiral Courbet
SAIGON

Kính cùng chư quý ông qui thầy định rõ.
Nay tôi mới lập một quán cơm Tây tại đường Amiral Courbet số 45 Saigon, ngay nhà Khách-sang Nam-đông-Hương, có đủ đồ ăn và hình một cùng đồ điếm tâm ngon tiêu bít. Cái xin chư ông, có đi đâu tiện đường, ghé quán tôi chơi, tôi sẽ làm cho vui lòng đẹp ý chư ông.
SAU HOÀN; cần khời

NHI-THIÊN-ĐƯỜNG

PHARMACIE ASIATIQUE

38, Rue de Canton. - Cholon

Tiệm chính ở tại Quảng-đông, ông Lương-y Vi-Tế-Sanh chế ra.

Sưu-Độc-Linh-Dược
(THUỐC TRỊ BỆNH TIÊM-LA)

Bệnh Hoa-liều là một mũi gặc lớn trong đời văn-minh thế-giới, hề mang lấy nó, ăn chẳng biết ngon, ngủ không yên giấc, ấy là một giống bệnh rất thâm, rất độc, cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh-hùng hào-kiệt, có nhiều người vì nó mà phải bỏ mình cũng tuyệt giống, hoặc đi truyền lại cho vợ con, ấy cũng đều tại đứng làm phương thuốc.

Chớ như tiệm tôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vẫn trị các bệnh Hoa-liều cũng đã nhiều, gần khắp-phong thế-giới, cho nên mới thấy đứng nhiều cái nổi tề mà nghiệm ra, vì có nhiều thầy trị bệnh Hoa-liều thì hay dùng những vị Bá-đậu-cương mà xử cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà đắng xuống, như vậy thì chẳng những là hại thân mà lại không còn sanh con nữa đặng, ắt phải tuyệt giống tuyệt nòi, cái sự bại ấy rất to. Vì chẳng hề cái độc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo mấy nơi mạch máu, chớ không phải là ở hoai một chỗ, nếu xử như vậy mà xử ra mấy nơi mạch máu trong cả châu-thân đặng sao? Bớt quá là lúc cái nhiệt độc nó đương hành mà cho xử ra, hoặc cho nó hạ xuống, đặng mà làm cho bệnh giảm xấp thời đó mà thôi, chớ nói lánh chỗ độc ấy hay là mạnh trong mình một hai tháng thì là làm to làm đó.

Bởi tôi xét rõ các cơ lý, nên phải tìm các phương hay và hiệp với các ông Lương-y đặng nghiệm cứu các chứng bệnh ấy mà chế thứ thuốc này ra đây, để mà cứu người và giúp đời, về lại tinh thuốc cũng là hòa-hình, không ngùn cũng không xử lắm, bệnh nặng thì mỗi ngày xử hai lần, còn bệnh nhẹ thì mỗi ngày xử một lần, không đau bụng, cũng như thể người mạnh lại đưa vào các nơi mạch máu mà đuổi các chứng độc, hoặc theo mồ hôi, hoặc theo đường tiêu-tiền, hay là hơi thở mà ra. Dầu cho người không phải bệnh Hoa-liều mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẽ, ăn được nhiều, ngủ yên giấc và sửa diệp-mạo sáng láng, tinh-thần khỏe khoắn.

Chú trị các chứng bởi bệnh Hoa-liều kể ra sau này:

- Phong thấp đau xương.
- Tim-la lở loét.
- Bau bệnh hột-xoài.
- Huyết khô huyết độc.
- Ghế độc lỵ lỵ.
- Hạch sỏi chỗ độc.
- Bán thân bất toại.
- Dương-mai mọc mọc.
- Ung thư nhọt ghẻ.
- Lát voi lát đồng tiền.
- Vỏ danh thủng độc.
- Các chứng độc ngoài da.

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin dùng có tiết tiền, hãy mua mà uống, vì thuốc này trừ dứt nọc chẳng còn tái đi tái lại nữa. Cách dùng: Mỗi bữa sớm mai uống thuốc nước một muỗng, và tối trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc huồn, uống mỗi lần ba huồn sau khi ăn cơm trưa và tối, phải tắm mỗi ngày một lần và phải ở ẩm ướt, đỡ sống sót.

Mỗi ve thuốc nước và thuốc huồn giá là..... 3\$00

ÍCH-NGUƠN-ĐƯỜNG LÃO DƯỢC PHÒNG

Ở ĐƯỜNG AMIRAL ROZE, SỐ 55, TẠI CHỢ-CŨ SAIGON

丸補雙衣金
KIM-Y-SONG-BO-HOÀN
(Thuốc bổ khí huyết)

Lây là tự nhiên mà luận sự công của người cũng như sự sống của thảo mộc vậy, loài thảo mộc sanh đặng thời tiết thì tươi tốt sồn-sò, song ch ngày bị đang nắng gió chẳng đặng chuẩn gọi giọt mưa công như hơi sương tuyết dần dần rơi cho làm cũng khô thì thành màu béc-dai cho đặng, nếu suy ra sự sống của người cũng vậy. Phạm người bình sanh cương nơi tánh mạng mà tánh mạng là nơi huyết khí, huyết khí giúp đỡ tinh thần là tinh thần sung túc thì sự nhớ tưởng sâu xa, còn huyết khí đang hoả đấy thì thần thể cũng chỉ rảnh đặng, tăng mạng vững vàng. Bởi vậy người sanh ra phần nhiều lúc nhỏ vì đức tinh tế sắc dục không chừng, hoặc lo lắng quá độ, mỗi mỗi hay gắng sức nhọc lòng, cứ chỉ thất tiết, nên phải hao tén tinh thần, lưng voi khí huyết, xảy ra đều tiền thiên hắc túc hậu thiên hắc nhược, nguồn khí dầm suy, nếu muốn cho thần thể khỏe toàn lại như xưa, thì phải bồi bổ huyết khí, dùng đường tinh thần khác nào như loài cỏ cây kia gặp cơn khô héo muốn cho thành tươi lại thì phải vung phân tưới nước cho kịp thì ắt trở nên thành tựu thì tươi mà đơm bông trái trái, vì vậy nên người mà bị suy nhược rồi thì phải bồi bổ khí huyết, vung quên tinh thần ắt đặng phần đặng nên ích thọ trường tử-lương phương ấy là lẽ thường trong sự vệ sanh của người.

Nên Bổ-đường gia tâm chính xét mà chế nên phương thuốc Sâm-Nhơn-Kim-Y-Son, Bế-Hoàn này rất nên thảo luận, chọn loại thuốc tốt và các vị tinh hoá huồn không nóng không mát phải hiệp trụng theo pháp điều dưỡng nguồn khí, bổ ít tinh thần, áo vãng bao sáp hào chỉ kỳ can, công hay thượng phẩm phòng trị các chứng bệnh kể ra sau này:
Tinh kém huyết khô. Minh gây vóc ốm.
Mỗi lưng té gối. Bại hoai tứ chi.
Tinh thần dầm suy. Chứng vui phòng sự.
Lao tâm tiêu tử. Mộng寐 đi tinh.
Tứ sắc không chừng. Tham vui quá độ.
Xây xẩm mặt mày. Nhứt đầu chóng vàng.
Đêm nằm trần trọc. Ăn uống không tiêu.
Làm việc quá nhiều. Nặng nề thân thể.
Khí một khi khô. Bệnh hậu thất điều.
Các chứng kể đây. Trị nếu hiệu nghiệm.
Thuốc này mẫu nhiệm. Bồi bổ tinh thần.
Chẳng sánh tiền đơn. So tây thuốc phạt.

Thuốc bổ này bất luận đờn ông đờn bà già trẻ chi dùng đều bổ khí huyết, sanh bổ tinh thần đờn ông đờn bà, mau sanh con, giúp trẻ nên trẻ nên đờn ông trẻ lại thêm sức lực mạnh mẽ, thần thể sung túc đa thật như máu còn như những người suy nhược nhiều bởi bệnh hậu, (đau mới mạnh) yêu đờn ông đờn bà luôn luôn trong một tháng chắc thấy bồi bổ thần thể mạnh đặng, trụng kiện tinh thần lại như xưa chẳng sai và lại trừ các chứng bệnh hay sẽ đờn ông đờn bà, rõ ràng là một phương thuốc vệ sanh rất hay rất quý trên đời.

Một hoàn giá..... 0\$50
Trộn hộp bốn hoàn giá..... 1\$80

Phụ-khoa-khôn-phụng-hoàn
THUỐC ĐIỀU KINH CHƯƠng TỬ

Phàm người đờn bà đờn ông kinh nguyệt có chứng thì đặng mạnh giỏi hàng ngày, đến gặp cơn sanh đẻ mà đặng mạnh giỏi cũng bởi nhờ nơi thần thể đờn ông đờn bà khí huyết sung túc mà ra. Song ai cũng trong mỗi đều mạnh giỏi việc kinh nguyệt cho đặng kỳ và cơn sanh đẻ đặng bình an mọi sự, mà chẳng hay tìm phương giữ mình, tìm thuốc hay dùng ngừa ngừa trước cho khỏi đau hậu hoạn về sau, vì như cây cỏ mà đặng tốt tươi nhờ bởi khí âm đờn ông đờn bà, còn người mà đặng mạnh mẽ là nhờ nơi khí huyết điều hoà, nên mọi người phải lo phòng trước lúc chưa bệnh, hay hơn là để gặp bệnh mới lo tìm thuốc hay. Xét cho kỹ người sanh thường hay có bệnh không chừng. Đây tóm một đếu

đại khái của đờn bà khí kinh nguyệt và cơn sanh đẻ là đều rất qua hệ mà nói, còn kỳ kỳ biệt hơ nhiều chứng bệnh hay xảy đến đờn ông đờn bà kể sao cho xiết. Nên bổ đờn ông đờn bà chế phương thuốc Khôn-Phụng này thiết là một phương thuốc thượng hạng thuốc đã hay lại hiệp sức điều đờn ông đờn bà và bảo chế kỳ can, bao sáp làm huồn tính đờn ông đờn bà mỗi mỗi đều trụng theo cách điều kinh chẳng trừ rất nên thần diệu, thiên hạ khắp đờn ông đờn bà, rõ là một phương thánh đờn ông đờn bà, nếu người đờn ông đờn bà mà thường dùng thuốc này thì chắc mạnh giỏi luôn luôn không hay đau vặt, còn đờn ông đờn bà có chứng thì mau sanh con, chỉ như đã có thai lại thêm bồi bổ cho an thai và giúp sức mạnh mẽ đến cơn sanh đẻ, chẳng vậy mà thôi. Dầu con gái mới lớn lên dùng thuốc này cũng ích lợi hạnh phúc là thêm điều hoà đờn ông đờn bà, bồi bổ khí huyết đa thật tinh thần, thanh tươi nhan sắc, thần thể phương phi, diệt trừ bệnh. Thiết là một phương thuốc vệ sanh của đờn ông đờn bà.

- TRỊ NHỮNG CHỨNG**
- 1 Đờn ông đờn bà khí huyết kém suy, đờn ông đờn bà không tới chậm con.
 - 2 Đờn ông đờn bà kinh hư, hoặc khí nhiều khi ít, trời sục không chừng.
 - 3 Eối đờn ông đờn bà không tới bữa ra chứng đau lưng.
 - 4 Đờn ông đờn bà, nghịch hành, ói máu.
 - 5 Đờn ông đờn bà kinh sâu huyết đợt đợt hoặc đỏ bầm.
 - 6 Huyết hắc, huyết hồng, thần thể ốm o, tinh thần giả đượ.
 - 7 Hoặc lo lắng nhiều, một nhọc châu thân bải hoải.
 - 8 Nghén, tức đau lưng mỗi giờ, ăn không tiêu, nhọt đầu, bụng dạ đờn ông đờn bà, mặt mày xây xẩm.
 - 9 Thai bệnh, máy động chẳng ăn thần thể mới từ chi phú: thủng.
 - 10 Lúc sanh đẻ huyết dư còn lại, hoặc chao (thai y) ra không hết mà sanh bệnh.
- Các chứng nói trên đây dùng đờn ông đờn bà thuốc Khôn-Phụng này tức thì lánh đi.
- Mỗi một hoàn giá..... 0\$40
Nguyên một hộp 4 hoàn giá..... 1\$50

CÁC BẠCH

Nguyên tiệm tôi đã khai sáng từ năm 1865 đến nay, ch yên chế rờn các thứ thuốc hay thảo dược, đều có dùng cái nhân Maudon-phụng làm tin, có gởi bán trong các tỉnh Nam-kỳ, xin chư quý-vị có dùng phải nhìn cho kỹ, ắt khỏi lầm lẫn giả-mạo, còn như chư-vị ở xa chợ nhằm chỗ không có, mà muốn dùng thuốc của tôi, hoặc mua về bán, xin viết thư cho tiệm tôi rõ, thì tôi sẽ gởi thuốc lập tức, mà gởi contre remboursement, nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lãnh thuốc, còn để bao thơ như vậy: M. Ich-nguon-duong, rue Amiral Roze n° 55 Saigon. Vốn tôi hàng giữ một lòng chắc chắn (Tiên nghĩa nhi hậu lợi).

NAM-THÀNH-CƠ CÔNG-TY

Đại-lý cơ xưởng Huô-kỳ bán các thứ máy sau đây

- 1- Máy may lùa và gạo trắng số 1, mỗi giờ xay từ 4 tới 6 tạ, giá chắc: 3.000 \$.
- 2- Máy may lùa và gạo trắng số 3, mỗi giờ xay từ 2 tới 3 tạ, giá chắc: 2.000 \$.
- Ấy là hồ và Mô-tơ chạy điề-khí, 16 mã lực, và dây chân. Mỗi giờ tiêu điện-khí 0,8 % của một cái má thối.
- 3- Máy may, đồng tay: 500 \$.
- 4- Mô-tơ chạy điề-khí, 16 mã lực, mỗi cái riêng, giá là 1.600 \$.

5- Máy ép dầu, xay đậu, ép mía làm đường, máy đem nước lên ruộng, máy đèn khí, máy tàu sà-lốp, v.v. v.v. Song chưa biết giá chắc. - Chúng máy lại Sài-gòn chủ mua muốn cho bốn hiệu đến nhà ráp máy và thử cho các việc hoàn tất, thì phải chịu chất điề-khí phí lộ và nhơn-công. Xê nào không có điề-khí thì phải dùng Mô-tơ chạy điề, hoặc sô-gie (soudière) chạy củi hay là trấu.

Xin hãy viết thư hoặc đến hầu hiệu mà thương nghị. Giá định đó là hết sức rẻ, không có hãng nào bì kịp, cần bốn hiệu tưởng có lẽ các nhà cơ phú sẽ giúp đỡ ông bang cho mau thành tựu.

Nay kính.

LÊ-HỮU-NÊN

Directeur de la Compagnie.
238, rue d'Espagne, Saigon.

TIỆM Trương-văn-Hanh SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Linh thép mượn đèn khí đã (carbure) theo cuộc quan, hân, tan, ô, ky-yêu, Tân-gia, hạ-thọ.

Khăn đen bằng nhiều tây tốt thượng hạng, bán mới và bán lẻ và ruột xe máy hiệu Michelin.

Trương-văn-Hanh,

ô-nhà.

PHŨ-TOÀN

19, rue Amiral Courbet, 19
HALES CENTRALES-SAIGON

Kính cáo các Ông, các Bà; tiệm tôi đã hiệu PHŨ-TOÀN mới lập tại đường Amiral Courbet, môn bài số 19; có bán đủ thuốc tây của Thượng-Đẳng Dược-Phòng G. RENOUX và thuốc Thượng-Hải. - Đã bán y giá nhà thuốc mà cách tiếp rước rất cung kính khiêm nhường theo lệ phép Annam.

Xin các Ông, các Bà thừa bước đến tiệm tôi trước là mua vật dụng sau giúp đỡ ông-bang cho thành vượng cuộc thương-mại. Tôi cũng sẵn lòng như thuốc tây các ông các bà muốn hỏi cách dùng nếu vị nào tôi thông hiểu, thì tôi hết sức vui lòng mà bày tỏ. Ban đêm có việc cần dùng kêu cửa tôi cũng vui lòng buôn bán.

Tiệm tôi cũng có bán đủ thứ rượu Langsa: rượu chất, đồ hộp (Conserves alimentaires). Bánh mì hộp, sô-bô, thuốc hút và Cigares. - Giấy, nón, khăn, v.v. - Dầu thơm, savon thom, savon Marseille, hàng Tàu, sách vở, thơ tuồng, truyện quốc-ngữ và giấy, viết, mực cho học trò. Như trong Lục-châu chư quân-tử có cần dùng món chi thì chịu kẻ viết thư lập tức tôi thì hành chàng sai.

Nay kính.

NGUYỄN-VĂN-TANG Chủ tiệm.

NGUYỄN-VĂN-MIT

110, Rue d'Adran, 110,
SAIGON

Kính cáo cũng chư quý-hữu đặng rõ. Nay tôi mới mở một cái tiệm bán nón Langsa đủ thứ, kiểu lớn nhỏ và đủ thứ màu thật thì nhất hạng, tại tiệm tôi có một người làm giày bán nón rất khéo và ần rẻ hơn các nơi. Xin quý-hữu đời gởi ngọc đến tiệm tôi chơi, trước là coi cho vừa lòng, sau giúp giùm cho ông-bang. Xin quý-hữu vui lòng đến xem thì rõ.

Như quý-hữu ở các nơi có muốn mua đồ thì gởi thư cho tôi thì tôi sẽ gởi đồ lập tức.

MỸ KỸ

Tiệm họa chơn dung và khắc con dấu ở đường Turc, số 16

NGANG NHÀ HÀNG MOTTET, SAIGON

Kính cáo cũng quý khách đặng hay, tại tiệm tôi có làm má đá bằng đá cẩm thạch đá xanh Tonkin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mũ thun bằng cây, chạm bản đồng cùng hoa diều thào mộc theo là nhân hiệu, vân vân.... MỘT BIA CHẠM BẰNG ĐÁ CẨM THẠCH.

Có thợ họa chơn dung nhảm hình người mà vẽ bằng dầu sô và bô, nước thuốc, mực Tàu, viết chỉ than, họa biền liễn và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

Trương-ngọc-Giàu chủ khách.

QUỖNH-MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CU
Số 20, đường Amiral-Courbet
(CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, củi, nước-mắm, tìm, cám, trà-bột, trà-tàn, thuốc hút cùng các vật dùng khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán rộng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng phố, gởi giấy, thì có kẻ đem đến nhà chẳng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chầu ngồi sạch sẽ từ từ. Muốn dùng cơm từ bữa ăn, hay là muốn dùng cơm thớtng cũng đặng. Lại có chỗ nghỉ ngơi thớtng thì xin các ông ghé chơi một phần thì hẳn.

怡 A-KONG 生

Tiệm may ở tại đường Duperré, số 87

SAIGON.

Tiệm tôi lập ra đã 45 năm rồi, ở ông già tôi lập đến nay, tôi thế cho ông già tôi, may đủ các thứ quần áo theo kiểu Langsa và kiểu Hồng-Mào, hoặc nữ hoặc vải bố Tây đồ các thứ. May đủ mà giá lại rẻ hơn các tiệm khác. Xin chư ông hãy đến tiệm tôi; để ông và món, thì tôi cũng sẵn lòng tiếp đãi từ-ừ.

A-KONG kính cáo.

Tiệm khắc con dấu

Kính trình chư quý vị tôi có lập tiệm khắc con dấu đồng và mũ thung (timbre cuir et caoutchouc) bằng đồng, chạm mộ bia đá cẩm thạch để mã (pierres tombales), lại có họa hình chơn dung đủ kiểu vân vân.

Chư vị muốn dùng kiểu nào xin gởi thư cho tôi thì tôi sẽ hết lòng làm cho vừa ý và tính giá thiệt rẻ, tôi rất đội ơn vô cùng.

Vente d'articles du Tonkin

Có bán các thứ hàng bắc, lụa-xuyến, the, lenh, băng-sa, lụay lông, đồ đồng, đồ thau, vân vân.

NGUYỄN-CHI-HÒA
GRAVEUR

48, Rue Amiral-Dupré. - Saigon

E. POURTOU

Đường Amiral-Dupré, số 53 môn 20
SAIGON

Hàng rượu chất đỏ, trắng hiệu Médoc, hiệu Bordeaux, hiệu Bergerac, hiệu Fronsadais, hiệu St. Emilion, hiệu Beaujolais, và hiệu Bourgogne.

Có bán giải rở ràng chớng có ràng không có phá rởng mạnh, ai muốn tranh bán không nổi, vì rượu thì mà giá lại rẻ.

BÓN HIỆU SAI TRÈ ĐEM ĐẾN NHÀ

Bón hiệu có làm tờ gáo kéo với sáu chủ vườn làm rượu có tiếng tại xứ Médoc, và bảy chủ vườn có danh ở xứ Bourgogne. King Pô-lô Gaudron Robert làm vị tiêu có danh và hiệp theo phép vệ sinh hơn hết.

Rượu Nam-banh, rượu hạt chi Sam-banh, rượu chất, thượng mỹ tên hiệu Bordeaux, hiệu Bourgogne và rượu ăn bữa rít chớng nhĩa.

TRONG LỤC CHÁU AI MUỐN MUA SẼ CỐT ĐEM CHO SONG CỐT MUA PHẢI CHỤY TIỀN SẼ PHẢI

NAM-HÔNG-PHÁT

KHÁCH SANG

ở đường Boulevard Bonnard, số 106
ngang Gare xe lửa nhỏ Saigon-Corap,
tại chợ mới Saigon.

Bán rượu tây và sữa sô-may, dầu essence và dầu alcool.

Có cho mượn phòng nghỉ sạch sẽ rộng mát, giá rẻ.

Quý-quan, Quý-khách ở xa muốn mua thì gởi vật chi thì tôi mua giùm, niệm kỷ không gởi tới chỗ ở máy ông.

HỮU-NH-CH.

LỜI RAO

Kính cũng tên bằng quan khách đặng hay: Nhà ngũ hiệu Dương-Huê-Vinh-Phát, ở đường AMIRAL COURBET, môn bài 53, Saigon, phòng vệ sạch sẽ tinh anh, để rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền rẻ hơn, lại gần gần chính Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin rộng lòng thì ăn một chuyến thì sẽ rõ trong tiệm chúng tôi lễ hiên kẻo ơ là thối nào.

ANTOINE BÀU, Đón kính,
Nº 53, Amiral Courbet.

ĐÔNG ÂM TỰ VI

GIÁ 0\$40

Có phụ thêm những thẻ không phải đóng âm mà khó viết

DICTIONNAIRE DES HOMONYMES ANNAMITES

Accompagné d'un appendice comprenant tous les mots officiels à écrire PAR

Nguyễn-văn-Mai

Professeur d'Annamite au Collège Chasseloup-Laubat
Membre du Comité de Perfectionnement de l'Enseignement indigène en Cochinchine.

Trong sách này có đủ những chữ khó viết, hoặc chữ Đông âm cũng chữ không nhằm đồng âm, mà phải viết hỏi hay là ngã, hoặc viết đ hay g ở trước, e hay là t có g hay là không g ở sau.

Nhau có lời cầu thị của quan Đốc học chánh, ngày 31 Août 1916, dạy rằng: « Đem các khoa thi tới đây, thì trong những bài luận có tiếng Annam quan giám khảo chấm sẽ hỏi về nghĩa. Vậy nên tôi nghĩ dự đoán này, nếu hữu giúp các trò viết chữ quốc ngữ cho trung theo Tự điển Génétrel và Paulin C. Ho có nghĩ ngại chữ nào, gì quyết này ra mà coi, thì viết không sai.

Bán tại tiệm Quỳnh-Kỷ, 20, rue Amiral Courbet (Chợ Bến-Thành mới) và các nhà in và bán sách Annam tại Saigon.

SÁCH GIA PHO

(Livres de Famille)

Bộ biên chép tên ông bà cha mẹ, vợ con v.v. các đầu quan hệ trong gia đình 30 trang, giấy thượng hạng, bìa dày, có nhiều đầu rất hữu ích nên biết.

Giá bán lẻ..... 0\$40

Ở xa mua gửi recommandée. 0\$50

Mua bán lẻ (đây là mua 10). 0\$32

Còn mua nhiều cho 30%.

Mỗi nhà nên mua 1 cuốn

bán tại tiệm QUANG-HUY,

54, rue Viénot-Saigon

đến đây

HÔTEL DE FRANCE NAM-VIỆT KHÁCH-LẦU

157, Rue Catinat, SAIGON

Lâu nay ai ai cũng biết chỗ nhà Hôtel de France là một cái lâu ba tầng cao lớn nguy nga, nay cái hiệu lại là « Nam-Việt Khách-Lầu » có 63 cái phòng rộng lớn sạch sẽ mát mẻ vô cùng, để cho lục-châu chư quân-lũ nghĩ ngơi trong khi có dịp phải đến Saigon. Phòng thì phân làm hai hạng: Hạng nhứt và hạng nhì. Lại có sáu phòng riêng rộng rãi, để cho vị nào có đám vợ con theo đông, ở chung một phòng cho thuận tiện. Hoặc có muốn giải lao, thì có sẵn các thứ rượu tây ngọt ngon tiêu thụ. Bàng muốn dùng cơm hoặc Tây hoặc Nam, thì bữa-hiệu cũng sẵn lòng tiếp đãi.

Phòng cho mượn ngày thì từ 1\$00 đến 1\$50. Nếu vị nào muốn mượn tháng, thì từ 15\$00 đến 20\$00.

Cái xin chữ ông chiều cô, đèn ngủ thừ một puen, chiếc sao chư ông cũng vui ông loại chi.

NAM-ĐÔNG-LỢI

56, Rue Viénot, Saigon

Hiệu NAM-ĐÔNG-LỢI, là của hãng Annam của họ Nam-Kỷ Cơ-cơ-pung-chức-công-ty, lập ra mà hóa đã cả đời. Hàng-bán.

Hàng-Tàu. — Hàng-Tây.

Nón caques, Valipes.

Bộ máy múng Annam đẹp rẻ à chắc. Ông sao thau, xuy học, ở trên, ở chạm vào vào.

Vòng gài, trà ướp seo, ướp thủy-tiên.

Máy khâu áo Annam.

Máy áo quần Tây; đồ trắng, đồ Kaki, áo chemise, blouse.

Đàn thớt gỗ — máy may in công rẻ — có mượn được thợ giỏi.

Xin mời quý khách đong-bang tới xem chơi.

BỢI-QUANG-CHIÊU.

NỮ-CÔNG-THẠNH

Băng. — The. — Lược-lông.

Lương. — Sa. — Lá. — Nhiều.

Lãnh. — Xuyên. — Hàng-tàu.

Nhứt-bồn. — Hàng-Tây.

Bán tại tiệm Nữ-công-Thạnh của Mme Trần-quang-Nghiêm tại chợ mới Saigon đường Espagne số 82.

Có thợ may khéo. — Tiệm đáng tin.

Hàng tốt. — Giá rẻ.

Đèn khí. — Từ năm đèn lập sắp lên.

Đèn khí ngọn lửa trắng.

Từ 50 đèn lập sắp lên.

Giấy và Đồ phụ tùng về việc đèn khí.

Màn song đầu lửa và đầu sáng.

Bán sỉ và bán lẻ

Tại tiệm Lục-tinh Khách-lầu của M. Trần-quang-Nghiêm.

Saigon, đường Espagne số 24.

Giá rẻ hơn các nơi.

PNOM-PENH BAZAR TRƯỞNG-AN

SẢN SỈ

SẢN LẺ

Ngôi viết « Sans rivale » hình giống như Dergent Major, mỗi hộp 144 ngòi, 12 hộp 0\$70. — 144 hộp 77\$00.

Crème đánh giấy đen và vàng 12 hộp nhỏ 0\$45. — 12 hộp lớn 0\$75.

Sách mới: « Tinh hải anh ngữ » (chuyện đời nay) trọn bộ 2 cuốn mỗi cuốn 0\$30.

Giấy viết thơ: mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu « Tulle Superfine » 12 hộp 9\$05.

Giấy viết thơ: mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu « Idylle » 12 hộp 9\$80.

Giấy viết thơ: mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu « Cosette » 12 hộp 0\$50.

Hào thơ vàng thứ thượng 3\$00 một ngàn cái.

LƯ-NỮ-DU,
24-25, Quai Piquet, Pnom-Penh.

VUA LỚN TRỮ ĐỒ VẬT THỰC

NHỮNG NGƯỜI KẾ NGHIỆP HÀNG MOTTET VÀ CÔNG-TY

H. BLANC và HAUFF

Đường CATINAT, SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ra ve)

MAISON FONDÉE EN 1828

Perrier

Nước PERRIER

Như Soda, mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nửa và ve góc tư.

Sữa hiệu CON GẤU

Sữa tươi tốt như sữa bò

SỮA PHÂN NGỌT CÓ HỖN SÉ

Sữa đặc không đường condensé

Vấn sữa béo lên

Sữa bò hiệu CON GẤU tại hành Suisse làm ra

Giấy hút thuốc hiệu CHAUVÉ-SOURIS

Máy viết chữ hiệu ENDERVOD, viết rõ ràng hơn.

Bijouterie Saigonnaise

TIỆM MINH-THÀNH HÒA SẢN ĐỒ SỮ-TRANG
23, Rue Schroeder, 23 — Saigon

Kính tôi cho lục-châu chư quý-khách đặng rõ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ sữ-trang theo kiểu kiêm-thời, rất nên xinh đẹp ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 23. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ sữ-trang ở Chợ Lớn, đường Thủy-bình (Hàng Bạc) số 124, tục danh là hàng

chảo-núi, nên tôi thường hiệu ý quý-bà quý-cô ưa dùng đồ nhẹ nhàn và huê-nhệ.

Từ khi tôi mở 2 cửa tiệm ấy đến nay cũng nhờ sự quý-bà chiếu cố cho người đong-bang nên việc, tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong lục-châu hiệp-hàng, lập tiệm bán đồ sữ-trang như tôi thì tôi thấy làm vui mừng cho các ông và em xin cho các ông cho mua thành tựu.

Ngay kính,

Minh-thành-Hòa: L. H. H. H.

Ông Lê-văn-Vô

Là lương-y cựu của Nhà-nước, học tại Học-lâm-y-viện bên tây (Alger) đã có coi các nhà thương bên tây và Annam đặng 35 năm. Trị đủ chứng bệnh trong nước Nam. Ai muốn uống thuốc xin tới tại nhà ở Dakao, đường Paul-Bert số 43 ngang rạp hát của ông Đốc-phủ-Kiệt.

NHÀ IN VÀ NHÀ BÁN SÁCH J. VIỆT

59, rue d'Ormay, — Saigon

Nhà in này lập ra đã hơn 10 năm rồi, in đủ các thứ các kiểu, có lãnh in đồ tại kho sách Nhà-nước và các Sở Tham-biên. — Có đóng bìa sách đủ kiểu, rất khéo rất đẹp. — Có in đủ các thứ thiệp quan hôn tang tế, nhiều kiểu nhiều màu hoa hoè rực rỡ, mà vàng càng đẹp. — Vay xin Lục-châu chư quân-lũ, có cần đong viết chi, hãy đến tiệm tôi, tôi đã làm mau mắn mà tình giá lại rẻ. — Tiệm tôi cũng có bán đủ Thơ, Truyện, Sách.

LỜI RAO CẢN KIẾP

Luôn dịp tôi kính cho lục-châu chư quý-ông rõ như tôi thấy đương thời buổi này mấy nơi rầy hái ra chồn thì thành, ít có thấy thuốc hay, cho nên có nhiều khi người ta rồi bị bệnh gấp ngặt, không biết thấy đâu mà rước cho kịp, phải bị hiểm nghèo. Nay có ông Nguyễn-thân-Hưng nghĩ ý mà làm ra một cuốn sách hiệu là: KINH NGHIỆM LƯƠNG Y HỌC, Ngoại khoa cấp cứu, có phụ thêm nhiều bài thuốc nam, cứu cấp rất thần hiệu, để giúp đong ban trong cơn nguy cấp.

Vay xin Liệt-vị hảo tâm mua lấy để dành, hoặc trong xóm có ai rồi bị bệnh hiểm nghèo, coi theo đó mà cứu người, ấy cũng là một đức đại hữu tâm đức.

Định giá mỗi cuốn 0\$50

Lục-châu quan cố, như v. : áo mượn mua xin có phí thơ cho nhà in tôi, kiệu là: J. Việt, rue d'Ormay, Saigon.

J. VIỆT làm

Handwritten signature or note at the bottom right of the page.